

1 četvrtak, 25.02.2010.
2 [Otvorena sednica]
3 [Optuženi su ušli u sudnicu]
4 ... Početak u 14.16h
5 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Molim, ustanite.
6 Međunarodni sud za ratne zločine na području bivše Jugoslavije zasjeda.
7 Izvolite sjesti.
8 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] Dobar dan, časni Sude.
9 Ovo je predmet IT-08-91-T, *Tužiteljstvo protiv Miće Stanišića i Stojana*
10 *Župljanina*.
11 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Molim odvjetnike da se predstavite.
12 G. HANNIS: [simultani prevod] Dakle, ja sam gospodin Hannis, u ime
13 Tužiteljstva i Jasmina Bošnjak, referentica za predmet.
14 G. CVIJETIĆ: Izvinjavam se, časni Sude. Za tim gospodina Stanišića,
15 Slobodan Cvijetić, Eugene O'Sullivan i Tatjana Savić.
16 G. PANTELIĆ: [simultani prevod] Dobar dan, časni Sude. Dakle, gospodin
17 Pantelić i Krgović danas predstavljaju Odbranu.
18 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Hvala.
19 SUDIJA DELVOIE: [simultani prevod] 18.02.2010. Tužiteljstvo je podnijelo
20 zahtjev za dopuštenje, između ostalih da doda 98 novih dokumenata na svoj popis
21 dokaza po pravilu 65ter. Obrana oba optužena protivni se tom predlogu u
22 potpunosti.
23 22.02. Tužiteljstvo je obavijestilo stranke i Sudsko vijeće e-mailom da
24 namjerava koristiti 23 od tih dokumenata sa svjedokom ST-166, koji će upravo
25 ovdje doći. Sudsko vijeće će sada donijeti odluku u pogledu tog zahtjeva vezano
26 za 23 spomenuta dokumenta.
27
28
29
30

četvrtak, 25.02.2010.

Predmet br. IT-08-91-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o originalnom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti uskladen sa transkriptom na engleskom jeziku.

1 Sudsko vijeće se sjeća da svi dokumenti na koje se želi osloniti
2 Tužiteljstvo kako bi potkrijepilo svoje argumente, mora biti na popisu dokaza po
3 pravilu 65ter. Izmjene popisa dokaza prema pravilu 65ter mogu se odobriti u
4 interesu pravosuđa. Čimbenici koji se uzimaju u obzir uključuju: dobru namjeru,
5 dužnu pozornost, nedostatak prejudiciranja prema ekonomičnosti od strane Obrane
6 i pravosuđa.

7 Tužiteljstvo je grupiralo ta 23 dokumenta u dvije kategorije. Prvih 21
8 dokument povezan je na veze koje su se odvijale u okviru RS MUP-a, dakle to je
9 broj 03500 do 03520, prema pravilu 65ter. A druga kategorija su dva nedavno
10 primljena, odnosno, ponovo ocijenjena dokumenta takođe prema pravilu 65ter, a
11 brojevi su 03557 i 03559.

12 Tužiteljstvo želi dodati prvu kategoriju dokumenata kao rezultat
13 nedostatka stranaka da se postigne dogovor u smislu postojanja ili nepostojanja
14 veza u okviru RS MUP-a. Prema Tužiteljstvu, ovi dokumenti su objelodanjeni
15 Obrani u devetom mjesecu 2009. godine. Obrana tvrdi da je ovo pitanje o kojem se
16 ne mogu složiti još od 2007. godine i da ovaj zahtjev stiže šest mjeseci nakon
17 što je Obrana odbila potvrditi ovaj predmet vezano za komunikacije, odnosno
18 veze.

19 Osim toga, samo pet od ovih dokumenata odnose se na općine koje su
20 predmet Optužnice, i slični dokumenti već postoje na dokaznom popisu prema
21 pravilu 65ter.

22 Sudsko Vijeće primjećuje da je jedan od ovih dokumenata, dokumenat prema
23 pravilu 65ter, broj 03507, u ovoj kategoriji, već uvršten u dokazni materijal
24 pod brojem 5395.

25 U pogledu druge kategorije, Tužiteljstvo nije dalo nekakve posebne
26 detalje u smislu da li su ta dva dokumenta nedavno zaprimljena, ili da li su

27
28
29
30

1 ponovno procijenjena. I ako jesu, iz kojih je to razloga bilo. Osim toga,
2 Tužiteljstvo takođe nije omogućilo i dalo nikakve posebne informacije u pogledu
3 toga da li su ti dokumenti objelodanjeni Obrani.

4 Sudsko vijeće zaključuje da Tužiteljstvo nije pokazalo dobar razlog, ni
5 dužnu pozornost kako bi opravdalo manje od jednog tjedna prije svjedočenja
6 svjedoka ST-166, da bi se dodalo ova 23 dokumenta na njihov popis dokaza prema
7 pravilu 65ter. Sudsko vijeće nije zadovoljno objašnjenjem da će potencijalna
8 vrijednost ovih dokumenata biti takva da se njima neće prejudicirati Obrana i
9 njihov zahtjev.

10 S obzirom da svjedok ST-166 treba početi svjedočiti danas, Sudsko vijeće
11 ne vidi razloga zašto bi bilo u interesu pravosuđa i ekonomičnosti da odgodi
12 njegovo svjedočenje kako bi Obrana imala dovoljno vremena za pripremu.

13 Dakle, cijeli zahtjev u pogledu 23 dokumenta se ne usvaja, a Sudsko
14 vijeće i dalje i u svim drugim pogledima zadržava svoje stajalište.

15 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Gospodine Hannisu, rekli ste nam da
16 imate neke preliminarne napomene.

17 G. HANNIS: [simultani prevod] Da, časni Sude. I povezane su te napomene
18 sa ovom odlukom.

19 Vjerovatno ste primjetili da sam ja došao jučer poslijepodne na kraju
20 one proširene sjednice, jer su mi rekli da ćete možda donijeti rješenje u tom
21 momentu, pa sam ja htio biti prisutan. Sada kada ste odluku već donijeli ja bih

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 htio da se nešto unese u zapisnik i pokušao bih Vas nagovoriti da razmislite
2 barem o dva dokumenta ponovo, ne o sva 23. Ono što sam htio reći danas
3 poslijepodne je, nakon što sam razgovarao sa svjedokom, ja sam htio reći da bi
4 htjeli upotrebiti samo četiri izvješća. I danas kad sam vidio da je jedan iz
5 Sanskog Mosta već uvršten u dokazni materijal preko svjedoka ST-161, ostaju mi
6 samo tri, a oni su povezani sa općinama koje se nalaze u području Optužnice, kao
7 što su Prijedor, broj 535127, Teslić 65ter 6519 /u engleskom transkriptu:
8 "3519"/, i Ključ pod brojem 320 po pravilu 65ter.

9 Što se tiče broja 3557, htio sam povući i taj dokument, ali htio bih
10 ponuditi argumente za uvrštavanje 3559.

11 Sva četiri od tih dokumenata imaju svoju posebnu svrhu, jer upravo
12 govore o ovom području veza oko kojeg se ne možemo dogovoriti. Ja znam da je
13 Obrana u svoj odgovor uključila argument da je to nešto oko čega se nismo
14 uspjeli dogovoriti već dvije godine. To vrijedi za gospodina Stanišića, ali ne
15 za gospodina Župljanina, jer on ovdje nije uopće ni bio toliko dugo. Dakle,
16 gospodin Župljanin i njegov CSB i njegove podređene jedinice su bitne što se
17 tiče ovih dokumenata. Ali, ovi dokumenti se toliko ne odnose direktno na
18 gospodina Stanišića koliko se odnose na gospodina Župljanina.

19 Isto tako, razlozi da ova tri dokumenta budu primljena i izvještaj, jer
20 imaju poseban značaj jer je upravo svjedok zatražio na svojoj poziciji, kao

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 glavna osoba za veze, određene enkriptografske dokumente.

2 Ja to nisam znao dok ga nisam pripremao upravo ovaj tjedan. I njegovo
3 ime se nalazi u dokumentima i njegova identifikacija je povezana sa
4 transmisijskim brojem u depeši, i on će Vam reći da njegova oznaka na tim
5 dokumentima je bilo nešto poput 11-1/04. Dakle, to je njegova oznaka jer je bio
6 šef jedinica veze. I to ćete vidjeti na ovom dokumentu iz Ključa i na ovom
7 dokumentu koji je povezan sa Sanskim Mostom.

8 Mi isto tako imamo dodatne informacije vezano za veze, odnosno
9 komunikaciju i mislim da to pitanje nismo u potpunosti riješili. I imamo također
10 nacrt godišnjeg izvješća MUP-a koji navodi ukupan broj veza u određenom području
11 i imamo također šestomjesečno, dakle polugodišnje izvješće vezano za veze iz
12 CSB-a Banjaluka, i izvješće za četveromjesečno razdoblje od jula do septembra.

13 Međutim, mislimo da je zaista važno utvrditi kakve veze su postojale
14 između ove tri općine koje su predmet optužnice.

15 Vi ste u Vašim argumentima, suče Delvoie, opisali neke od čimbenika koje
16 ste razmotrili kao Sudsko vijeće u donošenju odluke, i da ne želite u ovako
17 kasnoj fazi uvrstiti ove dokumente u spis. A ja Vas molim da ponovno razmislite,
18 bez obzira na to kakva je namjera, jer naša namjera sigurno nije bila loša. Jer,
19 ako postoji nekakav alternativan pravni lijek, onda bismo mi na ovo pristali,

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

četvrtak, 25.02.2010.

Predmet br. IT-08-91-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o originalnom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti uskladena sa transkriptom na engleskom jeziku.

1 ali mislim da zaista naš prijedlog nije previše, jer tražimo samo tri dokumenta,
2 a ne previše /prevod engleskog transkripta: "ne 21"/ i mislim da ta tri
3 dokumenta ne zahtijevaju previše dodatnog vremena. Ne znam, ustvari, koliko bi
4 vremena trebalo za dodatnu pripremu.

5 Nisu to jako komplicirani dokumenti. Tu se navodi komunikacijska oprema
6 koju imaju stanice javne bezbjednosti, broj komunikacijskih sredstava koji su se
7 slali, i tako dalje, u određenom vremenskom razdoblju.

8 Eto, to su argumenti koje sam ja htio navesti da biste mogli ponovno
9 razmotriti. A ovaj svjedok je tu zbog toga da odgovori i upravo na pitanja o tom
10 dokumentu. Ako ja ne mogu postaviti pitanja tom gospodinu, onda će mi biti teško
11 postaviti to bilo kome kasnije.

12 Što se tiče 3559, meni se čini da je to dokument koji tu postoji već
13 dugo vremena. Ne znam kad smo ga ponovno razmotrili da ga se doda. Tu isto
14 postoji taj aspekt komunikacija i veza, jer u tom dokumentu na dnu piše da je
15 taj dokument prenesen telefonom u odnosu na uobičajena sredstva komunikacije. Mi
16 također smatramo da je to važno da se pokaže da su postojali na raspolaganju
17 alternativni načini komunikacije od, recimo, situacija kada se koristi nekakva
18 telegrafaska oprema koja nije funkcionirala.

19 Mislim da je to više-manje sve što sam htio reći.

20 I još jednu stvar bih htio reći. Ja sam danas u 10.30h saznao, i bio sam
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 razočaran kada sam saznao, da će se donijeti odluka koja nije na korist
2 Tužiteljstvu, to je u biti loša posljedica mog optimizma. Ja nisam ništa čuo od
3 sinoć, mislio sam da će to biti u moju korist. Da sam znao da je loša vijest,
4 možda bih se malo drugačije organizirao i prezentirao u pogledu ovog svjedoka.

5 Evo, hvala Vam, časni Sude.

6 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Gospodine Hannis, činjenica da je ovo
7 usmena odluka Sudskog vijeća ne znači da se radi o odluci koju nismo razmotrili.
8 A jedan od razloga zašto je sudac Delvoie danas predstavio odluku je zato što
9 Tužiteljstvo nije predstavilo dobre razloge za uvrštavanje tih dokumenata. Nije
10 nam bilo od velike pomoći sada činjenica da, nakon što smo donijeli odluku, Vi
11 ste sada iznijeli razloge koji su se trebali iznijeti kada je podnesen
12 prijedlog.

13 G. HANNIS: [simultani prevod] Tako je, časni Sude, ali ja nisam bio
14 svjestan nekih razloga prije nego što sam krenuo pripremati svjedoka jučer i
15 tada sam dobio nove informacije, a ja to nisam mogao znati prije razgovora s tim
16 svjedokom. Njegovo ime se ne spominje u dokumentima, već se spominje šifra koja
17 označava njega kao osobu. Ja bih, naravno, da sam to znao postavio ta pitanja i
18 te elemente ranije.

19 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Želi li se možda Obrana očitovati?

20 G. O'SULLIVAN: [simultani prevod] Samo kratko, časni Sude. Naš stav,
21 vezano za ponovno razmišljanje o ovoj odluci je sljedeći. Vi možete ponovno
22 razmisliti o tome, ako postoje jasni razlozi koje je iznijelo Tužiteljstvo. Mi

23

24

25

26

27

28

29

30

1 smatramo da nije. Ili ako smatrate da se spriječi počinjenje nepravde. Evo,
2 ponovo smatramo da ste vrlo dobro iskazali, časni Sude, da Vaša usmena odluka je
3 odvagnula argumente prejudiciranja i nema argumenta kojim se može pokazati da
4 ste u tome pogriješili.

5 Što se tiče prve teme, jedina prilika za intervjuiranje svjedoka, ovo
6 zaista nije bila, jer ustvari, u zadnje tri godine, čak ne i dvije od kada se
7 dogodio intervju, Tužiteljstvo je znalo da ovaj predmet veze i komunikacija nije
8 dogovoren, nije riješen i mogli su se sa tim svjedokom naći i ranije.

9 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Hvala, gospodine.

10 G. KRGOVIĆ: Časni Sude, u potpunosti podržavamo ovo što je rekao kolega
11 O'Sullivan, s tim da je naša pozicija u pogledu komunikacije bila poznata
12 tužiocu najmanje od augusta meseca kada smo osporili pitanje komunikacijskih
13 veza, tako je Tužilaštvo imalo vremena da pripremi ovog svedoka, da razgovara sa
14 njim, da...da ponudi te dokaze, da ih uvrsti na listu.

15 Ono to nije uradilo i svako dalje preispitivanje ove odluke bi nanelo
16 šteti...štetu Odbrani.

17 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Hvala.

18 [Sudije većaju]

19 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Gospodine Hannis, ne može se reći da mi
20 u Vijeću nismo svjesni Vaših argumenata, da ste Vi postali svjesni važnosti ove

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 povezanosti između svjedoka i predložena tri dokumenta, nakon što ste obavili
2 pripremu svjedoka kada je on pristigao u Hag. Međutim, što se tiče razmjene e-
3 mailova strankama o namjeri donošenja odluke koji smo poslali danas, Vijeće je
4 mišljenja da budući da ste postali svjesni ovoga, to je nešto o čemu smatramo da
5 je Tužiteljstvo trebalo poduzeti korake u određenom trenutku u okviru ili pomoću
6 nekakvog zahtjeva. I mi nećemo opozvati našu odluku i naša odluka stoji onakva
7 kakva je proglašena.

8 G. HANNIS: [simultani prevod] Časni Sude, htio bih postaviti pitanje u
9 vezi toga. Dakle, Vaš stav je da kada sam postao svjestan odluke, trebao sam
10 nešto poduzeti, je li tako?

11 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Ne, možda se nisam dobro izrazio.

12 G. HANNIS: [simultani prevod] Dobro.

13 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Ja ću pokušati parafrazirati.

14 Kada ste postali svjesni, nakon što ste proveli pripremu sa svjedokom,
15 ali prije nego što Vam je poslan e-mail od strane Vijeća da će biti donesena
16 odluka, u tom razdoblju ste nam trebali naznačiti nove činjenice, budući da
17 prije toga niste u preliminarnom zahtjevu znali za postojanje tih činjenica.

18 G. HANNIS: [simultani prevod] Časni Sude, ja ne želim preplaviti Sudsko
19 vijeće sa previše dokumenata. Naravno, imali smo zahtjev na koji još nije bila
20 donešena odluka. Ja sam mogao dodati nove informacije i predati izmjenjeni
21 zahtjev na temelju informacija koje sam saznao jučer poslijepodne, ali sam više
22 bio fokusiran da organiziram svoje ispitivanje u tom kratkom vremenu koje mi je
23 bilo na raspolaganju. Ono što još mogu dodatno reći je da ja shvaćam odluku koju
24 ste Vi kao Sudsko vijeće donijeli, ali mislim da niste dovoljno pažnje posvetili
25 optužbama prejudiciranja od strane Obrane, koje je Obrana iznijela. Ja ne tražim
26 previše, jer se radi samo o tri izvještaja.

27 Ali mislim, u biti, da je sada ovo dovoljno, jer ste ipak donijeli svoju
28 odluku tako da neću više ništa reći. I ja sam spreman da pozovem svjedoka.

29 [Svedok je ušao u sudnicu]

30

1 SVEDOK: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, cijelu istinu i
2 ništa osim istine.

3 SUDIJA DELVOIE: [simultani prevod] Dobar dan, poštovani svjedоче. Možete
4 li reći kako se zovete?

5 SVEDOK: Raković Drago.

6 SUDIJA DELVOIE: [simultani prevod] Recite, koji je vaš datum rođenja?

7 SVEDOK: 10. septembar 1951.

8 SUDIJA DELVOIE: [simultani prevod] Koja je Vaša nacionalnost?

9 SVEDOK: Srbin.

10 SUDIJA DELVOIE: [simultani prevod] Čime se bavite, odnosno, što ste po
11 struci?

12 SVEDOK: Diplomirani inženjer elektrotehnike.

13 SUDIJA DELVOIE: [simultani prevod] Je li Vam ovo prvi put da svjedočite
14 pred ovim Sudom ili bilo kojim drugim sudom u pogledu ovih stvari? Jeste li

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

četvrtak, 25.02.2010.

Predmet br. IT-08-91-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o originalnom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti uskladena sa transkriptom na engleskom jeziku.

1 tome možda svjedočili na nekom sudu u Vašoj zemlji?

2 SVEDOK: Nisam, i prvi je put.

3 [Sudije većaju]

4 SUDIJA DELVOIE: [simultani prevod] Dobro. Gospodine Raković, ja ću Vam
5 sada pojasniti kako teče postupak.

6 Vi ste svjedok Tužiteljstva, Optužbe, što znači da će Tužiteljstvo biti
7 prva strana u postupku koja će Vam postavljati pitanja. Dakle, prvo će Vam
8 postavljati pitanja oni. Nakon toga će oba tima Obrane dobiti mogućnost da Vam i
9 oni postavljaju pitanja. Nakon toga Tužiteljstvo će dobiti priliku Vas dodatno
10 ispitati nakon što Vas je ispitala Obrana. Na samom kraju, suci isto tako mogu
11 postavljati pitanja. Mi obično imamo sjednice koje više-manje traju sat i pol,
12 90 minuta, i svaki puta nakon toga, obično je pauza od 20 minuta. Dakle, nakon
13 sat i pol, pauza od 20 minuta, i obično nam je sjednica od 09.00h do 13.30h
14 odnosno 13.45h. Ili, pardon, kao što je to danas poslijepodne, od 14.15h do
15 19.00h.

16 Evo, gospodine Hannis, izvolite.

17 SVEDOK: DRAGO RAKOVIĆ

18 Ispituje g. Hannis

19 [Tužilac ispituje putem prevodioca]

20 G. HANNIS: [simultani prevod] Hvala Vam.

21 P: Dobar dan, gospodine.

22 O: Dobar dan.

23 P: Što se tiče Vašeg pojavljivanja ovdje kao svjedoka, Vas je
24 kontaktiralo Tužiteljstvo da dođete ovdje kao svjedok i kada Vas je kontaktiralo
25 Tužiteljstvo, koliko shvaćam, Vi niste željeli biti svjedok tada, je li tako?

26

27

28

29

30

1 O: Da.

2 P: Došli ste zbog toga što ste saznali da, ako ne dođete, da se može
3 zatražiti nalog za Vaše dovođenje kao svjedoka, putem naloga *sub poena*, je li
4 tako?

5 O: Tako je.

6 P: Rekli ste nam da ste inženjer elektrotehnike po struci. Da li
7 trenutno negdje radite, i ako da, gdje radite?

8 O: Trenutno radim na istom mjestu na kojem sam i prije radio. Znači
9 načelnik odeljenja komunikacija, ranije načelnik odeljenja veze i kriptozastite,
10 tako se zvalo.

11 P: A u kojoj instituciji Vi imate taj položaj?

12 O: U Centru javne bezbjednosti, ranije u Centar...Centar službi
13 bezbjednosti Banjaluka, Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske.

14 P: Možete li nam reći nešto o svojoj obuci, gde ste završili školu pre
15 nego što ste postali elektro inženjer.

16 O: Pa mogu.

17 Osnovnu školu sam završio...započeo u svome selu gdje sam rođen, kod
18 Banjaluke, selo Šljivno kod Banjaluke. O...onaj, osmogodišnju školu sam nastavio
19 u Banjaluci i tu sam i završio, da bi gimnaziju, srednju školu završio isto u
20 Banaluci. Tu sam završio i Elektrotehnički fakultet 1977. godine.

21 Prije nego što... a 1977. do 1978. sam služio vojsku JNA da bih 1978.
22 započeo rad u... onaj, fabrici SOUR "Rudi Čajevec", Banjaluka. I tu sam radio do

23

24

25

26

27

28

29

30

1 31. marta 1992. da bih 1. aprila 1992. zasnovao radni odnos u Centru službi
2 bezbjednosti MUP, tadašnji MUP. Više ne znam kako je tada bilo, ali MUP BiH je
3 još uvijek bio tog prvog -

4 P: Hvala Vam. Molim da sudijama kažete nešto više o tome kakvo je to
5 preduzeće bilo "Rudi Čajevec", čime se bavilo i kakav je konkretno bio Vaš
6 posao?

7 O: Preduzeće "Rudi Čajevec" je bilo veliko i složeno preduzeće, za
8 sadašnje uslove. Imalo je desetak hiljada radnika, a imalo je tri glavne i još
9 dva... dvije-tri, da kažem, dodatne sekcije kao radne organizacije. Jedna od
10 radnih organizacija je bila ministra... radna organizacija profesionalne
11 elektronike u kojoj sam ja radio, bila je jedna radna organizacija za
12 proizvodnju auto opreme, jedna radna organizacija za proizvodnju
13 televizije...televizora i ostalih radio uređaja kojekakvih. I bile su još dvije
14 radne organizacije, jedna proizvodila kojeka... pomoćne pretvara... ove...
15 prekidače za veš mašine, za tako. I...i bila je još jedna radna organ... to su
16 bile manje organizacije, to je, da kažem, činilo taj SOUR "Rudi Čajevec".

17 Moj...moje radno mjesto je, ja sam radio, znači, u profesionalnoj
18 elektronicu, radna organizacija za profesionalnu elektroniku, odnosno
19 ta...takozvana vojna industrija, mi smo to tako zvali. Radio sam na poslovima
20 mjernih detektorskih uređaja. To su uređaji za mjerenje i detekciju ovih radio
21 izotopa, odnosno hemijskih otrova. I tu sam radio punih 14 godina, s tim da sam
22 jedan period radio kao, onaj, istraživač, odnosno, kako se to zvalo, samostalni
23 konstruktor. Pa jedno vrijeme sam radio na tehnologiji, znači, pripremi dijela
24 proizvodnje, znači, onog uređaja za proizvodnju. I zadnjih 4-5 godina, možda i
25 više, tu... ne mogu tačno znati, onaj, radio sam kao rukovodilac sektora
26 proizvodnje, u tom OUR-u. Otprilike je bilo negdje 80 do 100 radnika kojima sam
27 ja rukovodio. To bi bilo to do 1992. godine.

28 P: Hvala Vam. 1991. i 1992. godine, da li ste bili član, ili da li ste
29 bili aktivni u bilo kojoj političkoj stranci i ukoliko jeste, u kojoj?

30 O: Jesam bio. Bio sam član Srpske Demokratske Stranke od prvog dana, od osnivanja.

1 P: A možete li nam reći kako, nakon što ste tokom 14 godina radili u preduzeću "Rudi
2 Čajevec", kako to da ste došli do mesta u MUP-u? Kako ste dobili posao u
3 policiji?

4 O: Pa znate kako. Izvršeno je da kažem, višestranački izbori, bili su i
5 došlo je do podjela, da kažem, vlasti. Dogovarano je gdje će ko da radi, stranke
6 se dogovarale, a u samim strankama su ljudi predlagali i gledali gdje će ko da
7 radi.

8 Normalno, firme... u firmi u kojoj sam ja radio, a i mnoge druge firme,
9 već se osjećao nedostatak posla. Smatrao sam i ja da...da bi to neko bilo
10 rešenje za mene da...da negdje nađem radno mjesto. Međutim, moja ideja nije bila
11 da dođem tu, ali desio sam se ja na... bi... imao sam slučaj da sam bio u
12 bolnici na bolovanju. Nisam bio aktivan tada jedno vrijeme ni u stranci. Ljudi
13 su... koji su bili iz moga... moje mjesne zajednice, da kažem, moga toga dijela,
14 bliži meni, smatrali su da bi bilo za mene neko rješenje, da ja, da me predlože
15 za... u Ministarstvo, odnosno Centar službi bezbjednosti, kao eto, neko...
16 tretirali su me kao nekog poštenog čovjeka, da bih ja mogao kao takav da
17 koristim i stranci i...i...i narodu gdje sam radio.

18 Ja sam inače imao namjeru da idem u neku drugu firmu, na prvom mjestu je
19 bilo, onaj, PTT, jedna od boljih firmi. Firma koja je obezbjeđivala i platu i
20 za... vrijeme cijelog rata i dan danas je... daleko bolje plate nego šta... al'
21 eto, imao sam tu nesreću da nisam bio tada kad se o tome odlučivalo, i nisam
22 sebi mogao da pomognem tad. To je to.

23 P: Ko Vas je preporučio za to mesto u MUP-u? Da li znate po imenu tu
24 osobu ili da li znate kojoj je stranci pripadala?

25 O: Pa preporučili su me moji...moji kolege iz stranke, ov... i, komšije
26 i sa mjesne zajednice. To su bili ljudi koji su radili sa mnom, bili aktivisti
27 na neki način. Bio je to, jedan od tih bio je Momo Bulajić, jedan drugar moj, i
28 Vojin Jugović, jedan Miro Kraljević, eto on je... pokoj mu duši, to su bili
29 ljudi iz moje mjesne zajednice i oni su me preporučili i predložili. Kol'ko ja
30 znam.

1 P: Hvala Vam. Kako je glasio opis Vašeg radnog mesta, odnosno koja su
2 Vam bila zaduženja kada ste počeli 1. aprila 1992. godine da radite u CSB-u
3 Banjaluka?

4 O: Radno mjesto se zvalo načelnik odeljenja za vezu i kripto zaštitu,
5 koliko se ja sjećam da je tako bilo. I moja...moje je zaduženje da kažem bilo,
6 pošto je, to je... to je odeljenje bilo faktički sastavljeno iz dva odsjeka.
7 Odsjeka koji se bavi održavanjem, znači, održavanjem postojeće tehnike i
8 uređaja, i odsjek koji se bavio prenosom prvenstveno ne-govornih informacija.
9 Mada je tu bila... i u sklopu toga je bila i centrala centra, i kripto zaštitom,
10 znači, št... kripto zaštitom tih... tog prenosa. Zato se i zvalo odsjek za
11 eksploataciju odnosno odsjek za kripto zaštitu i prenos informacija.

12 P: Sećate li se otprilike koliko je ljudi radilo za Vas u centru?

13 O: U samom centru, u sjedištu, odeljenje naše, odnosno, odeljenje kojim
14 sam ja tada rukovodio imalo je po mom sjećanju negdje oko 20-ak radnika. U tih
15 20-ak radnika bila su znači tri rukovodioca, ja i još dva rukovodioca odsjeka.
16 Bio je jedan inženjer... inženjer za sisteme, kako se zao...zvao takvo radno
17 mjesto - inženjer. I bilo je par, pet-šest radnika na održavanju, i bilo jedno
18 10-ak radnika, jedan na centrali i jedno dev...devet-deset radnika na, kao
19 operateri na prenosu informacija takozvani, mi smo to zvali skraćeno, radio
20 telegrafisti teleprinteristi šifreri, RTTŠ-telefonisti. Jer su u poslepodnevnim
21 satima i u zd... u sati... u danima kad nije radila gospođa koja je bila na
22 tele... centrali, oni su zamjenjivali i bili su i telefonisti u...u to vrijeme.

23 P: Da li su neki zaposleni koji su radili za Vas radili izvan centra ili
24 je to ukupan broj ljudi koji je radio pod Vašim nadzorom?

25 O: Upravo sam to započeo... nisam nastavio. Pa, van centra su u
26 policijskim stanicama radili isto određeni...određen broj ljudi. Broj ljudi
27 uglavnom zavisio je, kol'ko sam ja tada došao i nasledio, od veličine stanice

28
29
30

1 tako da se taj broj kretao od jednoga pa do pet-šest ljudi. Najviše ih je bilo u
2 Prijedoru gdje smo u Prijedoru imali i čak jednu... čak šefa odsjeka. Bio je
3 jedan inženjer, imali smo jednoga čovjeka koji je bio na održavanju, tehničar, i
4 bilo je, ja mislim šest, šest radio telegrafista, teleprin...printerista
5 šifrera.

6 Imali smo i isto regionalni, da kažem tako, Jajce, kad sam ja došao, ja
7 govorim Jajce, isto smo imali tu kao neka druga, daklem, destinacija, veći broj.

8 U ostalim policijskim stanicama bio je manji broj, sem Bosanske Gradiške
9 tada koja je imala pet ili šest radnika. Ne mogu tačno reći, znam da je bio
10 jedan za održavanje, a ona četiri ili pet bili su radio telegrafisti šifreri, a
11 ostale stanice su imale od jedan do dva.

12 Naša... moja nadležnost, mi smo... moja nadležnost je bila linijska
13 nadležnost. Znači, vezano za...za posao. Inače po zvaničnom statusu, znači,
14 njihovo radno mjesto, njihova pripadnost je bila pripadajućoj stanici javno
15 bezbj. javne bezbjednosti. Tako da sam ja faktički šefovao, da kažem,
16 rukovodio samo tim dijelom, tehničkim dijelom ili eventualno dijelom kad se
17 odnosilo oko prijema, da sam imao uticaja oko prijema radne snage u onom... u
18 periodu kasnije pa i dan danas.

19 P: Hvala. Sledeće što bih želeo da Vas pitam jesu načini komunikacije koji su bili na
20 raspolaganju 1992. godine u CSB-u Banjaluka kada ste Vi počeli tamo da radite.

21 Prvo, što se tiče komunikacije, glasovne komunikacije, koji su bili načini da se na taj
22 način komunicira u CSB-u Banjaluka 1992.?

23 O: Pa, komunikacija je bilo više, a kad kažete "glasovne komunikacije" to je,
24 prvenstveno mislimo na tele...tele...telefonski saobraćaj. To je, bilo je i drugih koji se ili
25 nisu koristili ili rijetko korišteni, barem u ono vrijeme. To je takozvani KT saobraćaj, ali bio
26 je i glasovni saobraćaj, bio je radio saobraćaj, UKT saobraćaj taj, znači, telekomunikacija...
27 ovaj telefonski saobraćaj, znači, bio je jedan saobraćaj. Drugi je bio saobraćaj UKT saobraćaj,
28 treći je bio KT saobraćaj i bio je ovaj što sa... govorimo za prenos negovornih informacija,
29 radio telegrafija, telefonija. Ra...radio telegrafija ustvari. To je kao bio četvrti koji je bio
30 sistem za prenos negovornih poruka.

1 P: Koliko je telefonskih veza bilo na raspolaganju, veza sa spoljnim
2 svetom, u CSB-u Banjaluka?

3 O: Ja, koliko se sjećam, u Centru službi bezbjednosti je tada bio
4 relativno mali broj telefona, što mi kažemo - direktnih linija. Te direktne
5 telefone, direktne linije su imali uglavnom rukovodioci. Između ostalih, imô sam
6 ga i...i ja sam imao telefonsku liniju, direktnu.

7 Bilo je nekol'ko telefona, tri ili četiri, ne mogu sjetit' se, u resoru
8 nacionalne, odnosno, državne bezbjednosti, kako se zvala i bilo je pet-šest u
9 Sektoru, da kažem, javne bezbjednosti, odnosno, kod načelnika jedan telefon,
10 kol'ko se sjećam, broj, a ostale...ostalo je sve se odvijalo preko centrale.
11 Znači, i službe, drugi koji su tražili eventualni izlaz išli su preko centrale,
12 a i svi pozivi su dolazili na centralu, koji su dolazili na Centar službe
13 bezbjednosti.

14 P: A za one među vama koji ste imali direktne linije vi ste mogli da
15 upućujete pozive i da ih primete bez korišćenja centrale, je li to tačno?

16 O: Tačno je to. Kol'ko ja znam.

17 P: A po vašem najboljem sećanju, kako su te spoljne telefonske veze u
18 Banjaluci funkcionirale 1992. godine? Da li ste mogli da komunicirate sa
19 Bijeljnom, Palama?

20 O: Ja ne mogu da kažem, onaj, kako su komunicirali zato što ja nisam
21 niskim ni komunicirao, ja lično. Iz tih razloga ne znam. To ne mogu stvarno da
22 kažem. Da li su bile veze ili nisu stvarno ne mogu da s... ni da se sjetim, jer
23 nisam imao potrebe i nisam nikoga ja zvao. Iz tih razloga ne znam kako je to
24 bilo, da li... da l' su te veze radile, da l' nisu radile, dal' je dolazilo do
25 prekida, kad i to, to ja znam da jest, ali kada, šta, ne znam.

26

27

28

29

30

1 P: A ko je bio zadužen za održavanje telefonskih linija kada bi došlo do
2 prekida? Da li bi to bio recimo šef odelenja za održavanje uređaja ili neko
3 drugi?

4 O: Pa znate, onaj, najviše prekida je bilo usled prekida u PTT-u tih
5 veza. Tada te intervencije koje je trebalo vršit' znači, da l' je trebalo zvat'
6 PTT, odnosno tada, ja ni više ne znam kako su oni zvali... sad je to Telekom, M-
7 tel, ne znam ni ja kako sve se mijenjalo, al' taj dio šta je bio vezan baš za
8 telefoniju.

9 Šef održavanja je tada, pošto je on već iskusan bio i radio je dugo tu,
10 poznao je ljude direktno koga treba da zove. I oni su uglavnom, on ti bi...
11 odnosno, on je bio taj. Eto, ja sad znam konkretno ime, Stipo Ojdanić, koji je
12 konkretno zvao uvijek neke svoje tamo ljude s kojima je radio već 20, da kažem,
13 godina. I kaže, imamo prekid tu i tu, i tako, da se vidi šta je, o čemu se radi
14 i to. To je tako bilo.

15 Imali smo mi drugoga čoveka koji se isto bavio drugim održavanjima i to
16 je bio Mustafa Hasanović. On je bio glavni inženjer, čak i jedno vrijeme je on
17 bio šef, pa je ovaj ga zamijenio tako da su mijenjali tu, onaj, jedan drugoga.
18 To je, da kažem, bilo to.

19 Na samom održavanju centrale radio je Mile Šakić. Isto, ako Vam to nešto
20 znači, mogu da...da on je bio Hrvat inače, bio je glavni majstor na održavanju
21 te naše centrale i... onaj, centrale ove za telefonske, a i ove centrale za,
22 onaj, telegrafске centrale, koja je bila tu koja u...u...uvezivala
23 teleprinterski ovaj sistem.

24 P: Ako bi došlo do ozbiljnih problema sa telefonskim vezama, kao
25 načelnik odelenja za veze, zar Vi za to ne biste čuli? Na primer, da dođe do
26 pojačane potražnje za radio vezama ili nekim drugim vidovima komunikacije, kako

27
28
29
30

1 bi se nadoknadio taj nedostatak usled problema sa telefonskim linijama?

2 O: Pa jasno je... jasno je da sam bio upoznat. Onaj, ljudi su me, koji su i radili na
3 ovom dijelu, dođu i kažu, načelnice, ima problema, došlo je do prekida, eventualno tamo ili
4 ovamo, ne znam ni ja, ne mogu se sjetit' konkretnih stvari, znači da sam bio upoznat.

5 Normalno da smo onda u... razgovarali i dogovarali postoji li neki drugi način, ako
6 nešto... ima neki problem. A ako Vam kažem da je prvenstveno vezano za...za sistem. Sistem je
7 rijetko, bez obzira k...kako je tehnika bila kod nas za... stara. Mi smo imali, na primer,
8 telefonsku centralu koja je montirana 1970-ih godina. To je znači, preko 25, odnosno, 30 godina
9 je bila...70... znači, preko 20 godina je bila stara kod...kod nas centrala. Imali smo
10 telegrafsku centralu, to je OM-60, centrala koja je kod nas montirana kad je... kad je...
11 montiran MUP, faktički. Odnosno Centar javne bezbjednosti tadašnji, odnosno Centar službi
12 bezbjednosti u toj zgradi, kad je mon... kad je ta zgrada... isto izuzetno stara. Ali, ali nismo
13 imali tol'ko pro...problema, uspijevali smo uvijek da nekako to održimo, al' najveći su problemi
14 nama bili, onaj, problemi sa...sa poštom, jer tu su padale linije i padale veze.

15 I mi smo, znači, naše je... naše je se uglavnom svodilo... kontakti sa...sa ljudima iz
16 pošte, sa održavanjem iz pošte i... i tu su... zato ja i pričam da smo imali prvenstveno ove
17 ljude koji su bili sa njima već 20 godina su bavili se tim poslom i na tim poslovima i to, ali
18 su me redovno, pretpostavljam, i znam da su me obavještavali. Ne mogu sada reć kada, šta, za koji
19 dio, ali jesu me obavještavali sigurno. Pa smo nekada i znali zajedno re... imali smo mi
20 problema, i nestanka električne energije i svašta smo imali...imali. Nije to mali put, to je
21 malo, malo pa nema struje. Ja se čak sjećam u Banjoj luci /sic/ jednom da nije bilo struje
22 d...dva mjeseca puna. Ne možem ni reć' kad je to nestalo, moglo bi se kad bi se čovjek sad
23 posebno vraćô i..ispitivo se. Pa smo imali i uključivanje i agregata, pa nes...nemamo goriva, pa
24 svega i svačega je bilo. Nije samo bilo u pitanju da l' mi to možemo odradit' ili ne možemo,
25 nego je bilo da je... da je to u...u tom opštem... opšti problem sa svih strana su bili o...
26 bili problemi.

27 P: Dobro. Da Vas tu zaustavim. O kom to periodu govorite kad kažete da tokom dva meseca
28 nije bilo struje? Kad je to bilo?

29 O: Isu...isto na tom početnom dijelu rata. Ja ne znam sad, ne mogu ja reć da je to bilo
30 to, ali ja govorim da je... da je isto u...u periodu. Možda je to bilo i u drugoj polovini

1 1992., ali mislim da je bilo... ne, ja...ja mislim da je to bilo... moralo bit u tom periodu,
2 da kažem, u prvoj polovini 1992. godine.

3 Jel onaj, nama su bile...bile...bio je prekinut i... ja kol'ko znam da
4 je bio prekinut i ovaj, teritorija, da kažem, nismo mogli prolaziti'.
5 T...takozvani proboj koridora, to šta je kod nas se zvao proboj koridora je
6 uspostavljeno na Vidovdan 28. juna. Znači, sve do 28. juna nije...nije se moglo,
7 onaj, prolaziti'. Znači da je moglo bit, a glavno čvorište električno bilo je
8 u...u na dijelu tamo ulica /nerazgovetno/ sokak kod Brčkoga odakle su glavni
9 izvori koji su išli prema Hrvatskoj i prema vamo ovom dijelu napajanja, Krajini.
10 Tako da smo imali velikih problema u Krajini, pogotovo mi u Krajini smo imali
11 velikih problema sa strujom. Nešto smo uspijevali iz centrale na V...Vrbasu, al'
12 to je tol'ko malo da...da smo samo najnužnije dijelove uspijevali ponekad
13 napajati'. To ja ovako znam kao građanin. A normalno i da se odnosilo i na...na
14 naše sisteme. Ja sam i pokušavao sa električnima, zato sam...zato i pričam sa
15 električnim sam pokušavao da...da mi nekako uđemo u taj prioritet, da nas
16 napajaju da pokušamo da dobijemo neki dodatni kabl. Ja...ja s... govorim o tom
17 periodu nekom, periodu od...od početka rata pa dalje. Ne mogu sjetiti' baš onog
18 je l' to bilo u aprilu, maju, junu i...ili nekom možda kasnijem mjesecu, al' to
19 je tada bilo sve.

20 P: Dobro. Uprkos ovim problemima, na osnovu pripreme za ovo Vaše
21 svedočenje, čini se da su depeše, odnosno teleprintovane komunikacije tekle
22 neometano - kako iz, tako i u Centar u Banjaluci. Dakle, imali ste struje da
23 pokrenete teleprinterski uređaj gotovo svaki dan, zar ne?

24 O: Pa moglo bi se reći tako. Ali...ali ne bi se moglo reći za cijelu
25 teritoriju, o tom s... o tome... o tom je riječ. Mi smo mogli, onaj, da
26 pokrenemo možda na kratko vrijeme. Ja ga... mi ga pokrenemo u Banjaluci, ali
27 nije pokrenulo se na nekom drugom mje... gdje nema struje.

28 A bez struje ni...nije mogla ni jedna stanica da radi vezano, na primer,
29 za ovaj teleprinterski, da kažem, saobraćaj. Nismo mogli da uključimo to. Pa je
30 iz tih...iz tih razloga bilo...bilo velikih problema. Mi imamo struju, oni

1 nemaju. Tako da mi nismo mogli da radimo ono, Vi šta kažete, vi...vi... ste
2 radili stalno. Jeste, radilo je stalno se, ja ne kažem da se nije radilo stalno,
3 ali kako? Znači, možda je postojala mogućnost da...da...danas odradimo dvije
4 stanice ili tri, pa da sutra odradimo četiri, ali...ali neke depeše su trebale
5 da idu da...da nisu trebali... mogle da se čekaju po dva tri dana da... da se
6 pošalje depeša.

7 Ako govorimo o sistemu, al' sistem je radio i kad radi dve stranice, on
8 radi. On je uključen, centrala je uključena, naša, ali stvar je u tome da ja ne
9 mogu da kontaktiram s kim ja hoću da kontaktiram.

10 P: U slučaju kada niste mogli da ostvarite komunikacije putem telefona
11 ili teleprinteru, da li ste ponekad koristili kurire da oni isporuče poruke?

12 O: Znae šta, mi kad u...u mojoj službi kad dođe depeša i mi odradimo
13 ono šta se može odraditi, vjerovatno, ja kažem ja, mi u svojoj službi nismo
14 imali kurirske službe. Ako je postojala kurirska služba, ona je postojala
15 pri...pri centru, odnosno postojala kao... i danas mi imamo pisarnica ili
16 arhi...onaj gdje se... gdje onda ide se poštom pa se dostavi stavi...stavi
17 na...na poštu, pa kad neko pođe ili...ili...ili nekim drugim načinom, onda se to
18 moglo tako e...eventualno odnijeti. U samom, da kažem, mojoj službi, samoj mojoj
19 službi nije bilo kurirske službe da bi ja sad zadužio i kažem, evo sada spakuj
20 ovu depešu, kopiraj ili ne znam ni ja, i odnesi negdje.

21 To nije, sad šta je, mi smo... mi smo to vraćali pošiljaocu depeše, e
22 sad, kako je dalje išlo mi to ne znamo. Ja, na primjer, ne znam. Može se samo
23 pretpostavljati, ali to, pretpostavke ovde ne znače ništa.

24 P: Pa ponekad nam i pretpostavke koriste. Kada ne biste mogli da pošaljete nešto što
25 Vam je dostavljeno da se pošalje, Vi biste to vratili pošiljaocu. A zar ne bi bilo logično da
26 onda oni pokušaju da koriste kurirsku službu?

27 O: Pa možda, možda bi bilo logično. Ja, mi, naš je da kažem mandat, naša obaveza tu je
28 prestala vraćanjem pošiljaocu. Ja dalje ne znam šta se moglo dešavati sa tim.

29 P: Hvala. Pre nego što napustimo ovu temu želeo sam da Vas pitam za još dva vida
30 glasovne komunikacije koju ste spomenuli.

1 Spominjali ste KT i UKT. Da li možete da nam objasnite o kakvim se to sistemima radi i
2 po čemu se oni razlikuju?

3 O: Evo o čemu se radi, onaj, UKT sistem, to je, da kažem, klasični sistem koji koristi
4 policija, znači, operativna policija. UKT sistem je bio relativno dobro sačuvan, da kažem. Onaj,
5 u smislu da su, da su repetitor glavni koji smo imali na Kozari ostao u funkciji, znači, ostao
6 je u funkciji tako da, da smo mogli sa mobilnim patrolama maltene da od...od...od...od Novog
7 grada do...do i ove... banjalučki opštinu, da kažem i onih stanica, uglavnom mogli smo da
8 koristimo taj tu. U pojedinim policijskim stanicama... u stanicama javne bezbjednosti postojali
9 su i lokalni repetitori i oni su sačuvani, oni koji su bili na...na...na tim prostorima. Iz tih
10 razloga govorim. Međutim kod ovoga dijela UKT-a je bio što mi nismo imali, onaj, odgovarajući
11 broj uređaja. Uređaji su bili zastarili, fabrika "Rudi Čajevec", taj pogon što sam maloprije
12 govorio, pogon 3 koji su proizvodili televizije i između ostalih i ove radio stanice, nisu imali
13 repro materijala. Proizvodnju su već počeli maltene gasit' nekih 1990. i 1991. godine tako da
14 nismo mogli se kod njih snaći ni za eventualnu popravku stanica. U ito... u isto vrijeme drugih
15 nabavki nije bilo pa je.. pa su to bili problemi kod tog UKT saobraćaja, a UKT saobraćaj je
16 klasični, znači, saobraćaj klasične...klasična veza za operativnu policiju i to je d...dan danas
17 i ja vidim to i ovdje i svugdje to...to se tako to radi. Nema t... nema tu nekog posebnog
18 napretka vezanog oko toga.

19 Drugo, naš UKT saobraćaj je bio otvorenog tipa. Nisu...nije bilo sklembirano, odnosno,
20 skle... zaštićena znači, nije bio govor, tako da je to bio otvoren, potpuno otvoren saobraćaj i
21 u njega se faktički moglo da uključuje maltene svako ko god ima kakvu...kakvu stanicu. U to
22 vrijeme početka, da kažem, ti...tih stvari što su se počele dešavati, da kažem, naši zemljaci,
23 ljudi koji su dolazili i onda su počeli donosit' svašta, kojekakvih tih stanč... stanica pa s...
24 pa se svaku...svako moglo faktički kačiti', tako iz tih raloga taj UKT saobraćaj nešto... bilo je
25 da kažem neko rasulo na neki način tu u tome svemu. Što se tiče u... KT saobraćaja, to je bio
26 sistem kratkih talasa, on se u našem sistemu tada za redovan rad uglavnom nije koristio. On s...
27 on se koristio samo za... vršene su određene provjere da l' taj sistem radi. Ja, meni je bilo
28 poznato ranije da su u... u nekim taktičkim vježbama kad je policija, ono..., da je to i
29 koristila, da su tada se koristili su te KT uređaje, to su mi pričali ove kolege koje sam ja
30 zetekao tu da rade. Između ostalog, mi smo u sklopu toga KT sistema imali dva pokretna centra
31 veze, RTU 100 i RTU 400. To su dva ova Landrovera, imali smo jedan u Prijedoru i jedan
32 smo imali u Jajcu, ali oni u sistemu naše veze nisu nama tada značili faktički
33 ništa.

34 G. PANTELIĆ: [simultani prevod] Ispričavam se svom cenjenom kolegi, ali

1 mislim da na stranici 21, redak 24, piše da je svjedok rekao da to nije
2 skremblirano KT. Mislim da je u biti svjedok rekao UKT, a ne KT. Pa ako se to
3 gospodine Hannis, ako možete ponovno pitati svedoka, pa da se to pojasni, da to
4 bude točno u transkriptu, jer ipak postoji razlika između KT-a i UKT-a.

5 Hvala.

6 G. HANNIS: [simultani prevod] No dobro, mislim da ostatak odgovora je
7 jasan, ali... /prevod engleskog transkripta: "pitat ću ga."/

8 P: Možete li reći gospodine, što je bilo skremblovano, da li KT ili UKT?

9 O: Ja...ja kažem da je UKT koji je u...u...u operativan sistem, mi nismo
10 imali stanice sa sklemberom, znači nisu bile zaštićene. Bio je javan, otvoren
11 govor... znači ko je god imao stanicu, znači UKT, ko je god imao stanicu se
12 mogao uključiti u saobraćaj. Podesi frekvenciju i uključi se u saobraćaj. Nije
13 bilo da...da si ga mogô isključit, da si mogô znat, nismo imali uređaja da si ga
14 mogô znat ko...ko ometa, da si ga mogô isključit' da si mogô, onaj, oduzeti, o
15 tom se radi. Zato kažem da taj UKT saobraćaj nije... UKT sistem nije bio sistem,
16 evo da Vam kažem ni dan danas nije napravljen kako valja. I sad imamo rasulo.
17 Nema para sada, prije nije bilo nikako, sad nema nikako, opet.

18 P: Možete li mi samo reći šta je ta kratica UKT, kako je puni naziv za
19 UKT?

20 O: Ultra kratki talasi, u...ultra kratki valovi, talasi.

21 P: A KT pretpostavljam da je kratko talasni?

22 O: Kratki talas, ja.

23 P: I je li taj KT sustav bio, kako Vi kažete, skrembliran, odnosno,
24 zaštićen?

25 O: I KT je isto bio otvoren saobraćaju. KT je više služio za radio
26
27
28
29
30

1 amatere. Mislim, to je sistem koji masovno koriste radio amateri. I on isto...
2 kod nas nije bilo nikakve zaštite, nije bilo vezano za to. Nije ni bio u
3 upotrebi ovoj drugoj, da kažem u...u policijskim poslovima kol'ko sam ja tada
4 znao.

5 P: Dobro. Dakle, možemo reći da je Vaše glavno sredstvo radio
6 komunikacije u MUP-u bio upravo UKT, je li to točno, za glasovnu komunikaciju
7 putem radija koristili ste uglavnom UKT, je li tako?

8 O: Operativna policija, znači uglavnom policijske stanice iz
9 /nerazgovetno/ odnosno stanice javne bezbjednosti uglavnom su koristili UKT
10 saobraćaj za rad, policijski rad.

11 Znači za poslove pol... koje je radila tada policija, i koje i sada
12 policija koja radi posao. Znači, to su bile mobilne patrole, pješачke patrole, u
13 policijskim stanicama odnosno stanicama javne bezbjednosti, uglavnom svaka je
14 stanica imala po jednu, jednu da ka... mi kažemo to - stacionarnu stanicu, koja
15 je bila tu u dežurnoj službi. I iz tih razloga govorim da je na...najviše taj
16 sistem bio u upotrebi, jer ga, koristili su ga uglavnom policija, a telefon je
17 koristio onaj ko ga je imao u kancelariji. A policija nije bila u kancelariji.

18 P: Dobro. A koji je bio domet, nekakav prosječan domet tih UKT jedinica?

19 O: Pa prosječan domet UKT jedinica zavisi kako je /?rađeno/ ako je, ako
20 je UKT jedinica prvo stacionarna stanica koja je imala veću izlaznu snagu, mi
21 smo imali stanice uglavnom male, relativno male izlazne snage, 25 vata,
22 nisu...nije...nisu to bile velike stanice. Ali sa Kozare preko repetitora,
23 znači, kad je stanica radila u semi-dupleksu, odnosno u, ovome, dupleksu, znači,
24 stanica -repetitor-stanica druga, to znači da je ta...taj domet je mogao da ide
25 i zavisi od...od, pošto je to pravolinijski talas koji se prostiru, znači kroz
26 vidnu liniju mogu da... otprilike su i do...do 80 kilometara čak se moglo da
27 ide. Mislim, zato i kažem da je sa stanicom na Kozari moglo na primer da se radi
28 pe... ova patrola koja je imala stanicu u... onaj, koja je imala stanicu u autu,
29 znači auto, onaj, taj prenosni uređaj u autu i sa snagom 20-ak vata, oni su
30 mogli, na primjer, preko...preko onaj, repetitora na Kozari da se čuju i sa
31 znači, i do 80 kilometara udaljeno. Sve zavisi od pozicije.

1 A što se tiče UKT saobraćaja i ručne stanice koje su se radile u...u
2 simpleksu, one...one su mogle da idu u... u zavisnosti od...od... To je uglavnom
3 vidna linija, ako nisi negdje u kakvom, iza kakvog zida ili ostalo, to može da
4 ide i do par kilometara, al' to je, da kažem, mali domet. Uglavnom, to se
5 koristi kod manjih eventualno akcija, blokada, kad se vrši blokada. Na primjer,
6 kad se koristi, igra fudbalska utakmica, pa na stadionu se koriste tako te ručne
7 radio stanice, jel, na četiri strane stadiona mo... oni se mogu između sebe
8 čuti, tako, to je to.

9 P: Hvala. Ja bih sada nešto rekao o pisanim dokumentima i kako su se oni
10 dostavljali.

11 Što vaš termin "depeša" znači u MUP-u u sustavu veza? Dakle, što znači
12 "depeša"?

13 O: Pa depeša znači, to je faktički telegram. To šta znači u civilstvu
14 telegram, to znači depeša kod nas. Mi smo... mi smo čak se i negdje i kaže
15 "telegram." Mi smo imali, ja sam zatekao obrasce gdje piše "obrazac za...za
16 telegram" nije obrazac za depešu.

17 A depeša sama po sebi znači to je... treba da bude kratka jasna poruka,
18 odnosno neka informacija, odnosno bilo šta veličine određenog broja riječi na,
19 onaj, formatu A5 to b... to bi bila negdje depeša. Sve drugo preko A5 formata,
20 znači, to polovina ovog...ovoga formata A4 što mi imamo ovde napisano, više nije
21 depeša, to bi trebao da bude, što mi kažemo, akt, to bi trebalo da bude
22 neki...neki drugi materijal, uputstvo ili, ne znam ni ja, tako nešto.

23 P: I na koji način su se pisale te depeše, kako su se formulirale u
24 Vašem centru? Kojom opremom ste to radili?

25 O: U našem centru se nisu pisale depeše, u našem centru su se
26 prekucavale i slale depeše. Depeše su se pisale tamo od pošiljaoca, znači oni
27 koji su slali depeše, oni koji su, da kažem, stvarali depeše oni su... u
28 njihovim službama su se depeše kucale, dolazile su kod nas prekucane, znači
29 otkucane, mi smo ih preuzimali, odnosno naša slu... moja služba gdje sam ja

30

1 radio je preuzimala te depeše, prenosili su u...u prostorije za slanje depeša,
2 prekucavali su depešu u teleprinter, znači na teleprinter i na adrese koje su
3 bile naznačene depešu su slali, ako je postojala mogućnost. I kad se završi,
4 znači to, otkuca, pošalje ili ne... ili ne pošalje, a pošalje određen broj na
5 određen broj lokacija, ako je nemoguće uspostaviti, znamo da...da ne radi
6 određen... onda se sa napomenom znači, takva depeša se original vraćala
7 pošiljaocu, a sa napomenom da depeša nije otišla na ta neka mjesta još koja su
8 bila određena na onome gore početku, gdje kaže onaj kome depeša treba da ide.

9 P: Pomozite mi sad malo vezano za taj postupak. Recimo da sam ja šef u
10 Vašem centru i ja želim poslati depešu, da li ta depeša stigne potpisana, ako je
11 to recimo tajnica napisala, nakon što je vi zaprimite? Da li je zaprimite
12 potpisanu?

13 O: Po pravilu... po pravilu depeše su trebale da dođu potpisane od
14 pošiljaoca. Pošiljaoca u Centru službe bezbjednosti je bilo više, nije depeša
15 išla od jednog pošiljaoca. Mogla je da ide, ja sad kažem kako sam do sad
16 nabrojao, rukovodioca od jednog glavnog, dva sa dva sektora, odnosno, dve službe
17 pa i mi niži, da kažem, rukovodioci, odnosno rukovodioci u ovih, da kažem, nižih
18 organizacionih jedinica smo isto mogli da...da...da... šaljemo depeše i da
19 potpisujemo. I one su po pravilu dolazile potpisivane, i ime, potpisano to.

20 Vrlo često se dešavalo, vrlo često se dešavalo da depeša dođe potpisana,
21 ali dođe potpisana sa zapeatom što znači, što znači onaj, po nekom ovlaštenju,
22 ali mi smo takvu, znači, ona ima... ona ima svoje zaglavlje da kažem nekog
23 nosio...ovoga, nosioca i ima dole ime i prezime toga u ime koga se šalje, ali
24 pošiljaoc, sâm pošiljaoc bude... stavi zapeatu pa je... pa potpiše se on. Znači,
25 tako da...da je i to se znalo dešavati. Evo na primjer ja koji sam bio, da kažem
26 na tim poslovima sam znao da ka...kada šaljem depešu prema vanjskim, onaj,
27 organima, na primjer kad po...firmama kad pošaljem, jel ja sam bio zadužen da
28 kontaktiram na primjer sa poštom, da kontaktiram sa električnim vezano za
29 struju, ako imamo kakvih problema ili tako nešto onda sam ja, na primjer,
30 napišem zaglavlje jer organizaciona jedinica kao dio organi...ce jedinice, ako
31 smatram da je centar službi jedna organizaciona jedinica u ime organizacione
32 jedinice ja sam bio zadužen da radim taj posao, da kažem, ali ja nisam mogao da

1 stavljam svoje zaglavlje i da stavljam svoje dole ime i da šaljem u ime centra.
2 E šta sam ja tada radio? Ja sam, znači, stavljam zaglavlje...zaglavlje od...od
3 centra, stavljam... pišem depešu, stavljam... onaj, rukovodioca Centra, a onda,
4 onaj, onda ja stavljam zapetu pošto sam ja na neki način bio ovlašten,
5 potpisujem...potpisujem to, udaram pečat, onaj, u... u centra, zavodim broj
6 centra i šaljem van djelcem /sic/. Takva depeša, takav akt nije mogao da ide iz
7 mo...moje službe u ime Centra. Nego je mogô da ide u ime Centra, ali sam ga ja
8 mogô da pošaljem. I to...to se ima dosta depeša koje sam ja baš sad i sa u
9 predpi... ovim pripremama, predpripremama vidio da se, koje možda nekada nisam
10 ni gledao, nisam ni obraćao, jel ja nisam nikada depeše faktički ni gledao. Ja
11 sam samo gledao svoju depešu. Sve su te depeše samo gledali ljudi...
12 oper...operateri, odnosno operativci, oni koji su preuzimali depeše, prekucavali
13 depeše, slali depeše i u... i upisivali u knjige i razvodili i zavodili. To je
14 to.

15 P: Dakle, prema pravilima, pretpostavljam iz Vašeg zadnjeg odgovora da
16 su samo određene osobe imale ovlašćenje da šalju, ili odobre da se određena
17 depeša šalje. Je li to tačno?

18 O: Pa znate šta, tačno je, tačno je. Nije mogô moj radnik da šalje u ime
19 mog centra... u ime moje...mog odeljenja. /nerazgovetno/ samo ja slat. Tačno je
20 da je u ime Centra slao onaj ko je bio zadužen ili...ili neke druge linije koje
21 su u...u obavljale određen posao. Normalno da je, da su ljudi koji su se bavili
22 uniformisanom policijom, da su mogli depešu u ime centra poslati u ime
23 /nerazgovetno/. Da, tačno je da su ljudi koji su se bavili poslovima krim
24 policije, da su mogli u ime Centra poslat, kao što je i tačno da sam i ja u ime
25 Centra, ali za poslove koje su odlučile veze, potpisivao i...i slao depeše.

26 Tačno je da su i...i stanice na terenu isto u ime, na primjer, imale su
27 određene...određena svoja prava i ono šta su oni mogli da odraduju. A, da kažem,
28 nije to niko posebno određivô, ali to je bilo nešto što je nasleđeno, nešto što
29 se znalo kako se radi, barem tada kad sam ja došao, ja ne znam...

30

1 P: I u CSB-u Banjaluka, gdje ste Vi i Vaša jedinica, odnosno odelenje
2 bili fizički smješteni? Da li ste bili svi zajedno u jednom dijelu zgrade ili
3 drugačije?

4 O: Moje je odelenje bilo smješteno na trećem spratu kad se ide uz
5 stepenice, znači lijevo krilo, odnosno desno krilo kad se prilazi iz grada. Na
6 trećem i polovina trećeg sprata je bilo moje odelenje. I bili smo svi faktički
7 zajedno. Imali smo čak i ulazna vrata, na vratima je bilo prozorče za...za
8 dostavu depeša tako da de... nije moglo se ulaziti i bilo je zvono odnosno bilo
9 je... šifra za ulazak radnika koji su... kao što Vi sad ulazite ovde mi samo
10 otkucali tri-četiri broja i ulazimo, i tako. To je to.

11 P: Dakle, pretpostavljam da je u Vaše područje bio ograničen pristup. A
12 tko je sve osim Vas i Vaših podređenih smio ući? Tko je još imao šifru, odnosno,
13 pristup ulazu u Vaše prostorije?

14 O: Pa znate, tamo gdje sam ja sjedio i gdje su... gdje sjedilo
15 održavanje, to je prostor gdje su, gdje je ulazilo više ljudi, moglo je da uđe.
16 Dođe neko, donese stanicu, pozvoni tamo, ovaj ga pusti, on dođe, unese stanicu i
17 čeka da se popravi, da se pogleda, da se podesi kanal i to. Normalno da su i kod
18 mene dolazile i stranke iz...iz civilstva, dođu nešto da pitaju i tako.

19 Međutim, imali smo drugi dio, upravo ovaj dio šta govorimo o... gdje se
20 odvijalo, onaj, slanje depeša, pa i to. Taj dio, odsjek za eksploataciju, kripto
21 zaštitu ili... mijenjalo je imena pa više ne mogu tačno da znam, ali taj dio, tu
22 već bilo je zabranjen ulaz neovlaštenim, znači, ljudima koji ne rade.

23 Tu je, znači, bio ra... šef, radnici operateri, pošto je tu bila i
24 centralica, znači i žena koja je radila na centrali je bila tu u tim
25 prostorijama. Imali smo i tu više opet prostorija, pa su... druge prostorije
26 gdje su bili teleprinteri, treća prostorija gdje je bio faradejev kavez odakle
27 smo, onaj, gdje smo vršili šifrovanje i dešifriranje ovih, onaj, depeša, odnosno
28 dekriptovanje...dekriptovanje depeša i više uglavnom nije mogô niko da dolazi. E
29 sada, mogô je da... mogô je da uđe neko, ako dođe eventualno, da pa se javi meni
30

1 pa da 'nako da nešto pogledamo. Mogô da dođe republički inspektor, u ono vrijeme postojao je, da
2 kažem, još uvijek čovjek koji je mogô doći u svako doba dana i noći, koji je vršio inspekciju
3 dokumenata, kripto zaštite i svega ostalog. Ako bi neko ušô neovlašten, to smatralo da se...
4 tada se po pravilima, tim starim pravilima, koji su bili za mene tada normalna pravila, onaj,
5 Centar, odnosno da l' je to u policijskoj stanici, bilo gdje, zatvara dok se ne izvrši
6 dekontaminacija, kako smo mi volili da kažemo, pre...pre...prečišćavanje prostorija da se nije
7 šta eventualno desilo, i tako. Mada, eto ja kol'ko znam nije se to des...desilo ono u vrijeme
8 dok sam ja tu radio tako nešto, al' sam čuo da je bilo tako ranije... u sistemima. Kad, da dođe
9 republički inspektor da pronađe nešto da...da kažem, stavi zabranu rada dok se ne izvrše
10 određene provjere, i tako.

11 P: A što je sa gospodinom Župljaninom? Je li on imao pristup Vašem odeljenju za veze?

12 O: Zna...znate šta, onaj, nigdje nije pisalo da nije imao pristup, al' ja kol'ko znam
13 da nije dolazio, mislim. E sad, da li je, da li je mo...mogô doći posljepodne, da navrati, da
14 po...do... da dođe gore da vidi šta rade radnici, to ja stvarno ne znam. Ali, onaj, vjerojatno
15 da niko ne bi njemu kao načelniku ili bilo kojem drugom načelniku stao na vrata, i to se
16 uvijek...uvijek tako bilo. Mada, i ja kažem, šta je bilo.

17 Znači, tu je mogô da dođe šef i radnici koji rade, mogô sam da dođem, odnosno, ja il'
18 neko ko je bio načelnik veze da uđe u te prostorije, mogô je taj republički inspektor, što ja
19 kažem, i eventualno su znali da dođu njihove kolege kad dođu sa terena, oni kao eto,
20 tre...tretirani su da su oni pod zakletvom ti šifreri koji su imali potpisane te obaveze, da
21 kažem, tu da će čuvati te tajne vezano za baš ovaj šifranski sistem. Čak je bilo poznato da
22 ljudi koji su odlazili, u penziju, da nakon, da su dužni čak godinu dana i...i čak, ja mislim da
23 je godinu dana možda i dve, da čuvaju i da se ponašaju kao da i sada rade na...na tim sistemima.
24 A sada, da li je, konkretno da kažem, gospodin Župljnin mogô da uđe, ja pretpostavljam da je
25 mogô da uđe da je došô kod mene da kaže, Rakoviću da malo obiđem, da pogledam šta se radi, ja
26 bi /?pustio/. Vjerojatno mogô je da dođe popodne kad nema mene pa da uđe da gore pozdravi i da
27 kaže zdravo Bojaniću, zdravo Vukoviću i ne znam ni ja te radnike, ja se sad sjećam koji su
28 radili, Radovane šta ima, i tako. Vjerovatno da, al' drugi neko ne bi trebô.

29

30

1 Mada su znale ući i čistačice tu uđu, mislim. Kad nema šefa, onda, mogô
2 je da dođe svako.

3 P: Evo, da stanemo malo ovdje. Spomenuli ste inkripciju, dakle,
4 šifriranje. Pretpostavljam da su, naravno, bile potrebne nekakve upute za pisanu
5 komunikaciju o većoj povjerljivosti nego inače, i to je enkriptirano prije nego
6 što je poslano. Da ili ne?

7 O: Nisam...nisam razumio do kraja pitanje.

8 P: Pretpostavljam da su bile određene pisane komunikacije koje nisu
9 slane onako kako su napisane, morale su biti šifrirane prije nego što su poslone
10 iz Vašeg centra. Je li to tačno?

11 O: Ako je bila oznaka "šifrovano" morala je da bude šifrovana. Ako je
12 bila oznaka š...eš..."Š" na depeši onda bi je trebalo... toj telegram, depeši,
13 trebala je da bude šifrovana. Ako je bilo "Š" znači, trebala je da ide sistemom
14 za...zašifrovana da ide. To je bila obaveza.

15 P: A tko je donosio odluku o tome što će biti šifrirano ili ne? Jeste li
16 to bili Vi u Centru, ili netko drugi?

17 O: Pa ja, koliko znam, postojala su određena uputstva koja su kad sam ja
18 došao vla...vlada... i t... i tada su bila tu. A samu, konkretno, svaku depešu
19 koja...koja se slala, pošiljalac depeše je uglavnom bio taj ko je razmišljao da
20 bude šifrovana il' ne... il' može ići otvoreno. Druga...druga stvar koja je
21 određivala eventualno da bude šifrovana, ako dođe sa više instance, to je 'vako
22 neko pravilo, i sada i bilo je uvijek, ako dođe sa više instance, meni sada dođe
23 depeša šifrovana, i ja sad treba da pokupim, da kažem, neke podatke, ja i sad
24 opet šaljem ja produžavam isto šifrovanje oni su meni isto dužni da pošalju
25 šifrovano i ja vraćam šifrovano. Mislim, /?hoću/ da kažem da je... da su tada...
26 ja nisam mogô da ja odlučim da kažem, e ovaj je meni viši poslô depešu
27 šifrovano, a šta će ovo šifrovano, ja ću nju da pošaljem ovako. Mislim, to

28

29

30

1 nije...nije...nije bilo u z... u zakonskim tim, da kažem, radnim okvirima, a
2 sada, dešavalo se svašta. Da ljudi smatraju da...da neko ko je to uradio da je
3 malo... nije dobar pa onda kažu, šta će ovo šifrovano, ja ću ovo da pošaljem
4 ovako. Al' onda je kršio pravila, da kažem, i službe, i posla i svega.

5 P: Je li ikad bilo obrnutih situacija da je recimo Vama došlo nešto što
6 nije bilo za šifriranje, ali nakon što ste pročitali, onda ste možda uvidjeli da
7 bi to trebalo šifrirati? Je li bilo takvih slučajeva?

8 O: Z...znate šta, bilo je slučajeva kad su meni znali doći radnici i
9 kažu, načelnice, evo pogledajte, kaže, onaj, ja mislim da bi, kaže, ovo bilo,
10 radnici koji su... rade tu,iskusni radnici, kaže trebalo bi da se šifruje. Pa
11 smo mi eventualno onda tako znali da...da kažemo, onaj, opomenemo da tako nešto
12 ne bi trebalo, jer smatramo da smo veći poznavaoici toga nego oni. Znae šta,
13 dolazilo je u to vrijeme baš kad sam ja počeo da radim normalno da je bilo i
14 promjena do... višestranачje, dolazili su kojekakvi komandiri, ljudi koji se
15 nisu bavili tim poslom, nisu oni ni znali šta je depeša a...a bude tamo šta ja
16 znam komandir neke stranice... kajem /?kažem/ Stanice javne bezbjednosti, i onda
17 je normalno da je... da je... /?morale su se/ neke stvari, al' nije...nije bilo
18 nekog normalnog puta da bis... da bi to bilo njemu rečeno, da on zna da tako
19 nešto ne treba da ide otvorenim sistemom ili tako. Iz tih razloga vjerojatno je
20 da je bilo.

21 Pa onda i sa moje strane, ja pretpostavljam da sam možda, onaj, čak
22 i...i opomenuo na terenu ljude. I ja mislim da sam čak jednu depešu poslao
23 vezano za to da...da...da se takve stvari ne bi trebale dešavati. Obavijestio
24 sam načelnike stanica javne bezbjednosti. Ja mislim da ima... da tako nešto sam
25 i ja čak poslao vezano na ova... nakon svih tih i o...opominjanja i radnika i
26 nekih drugih koji su rekli ovo, kaže, nešto nije uredu, tako.

27 P: Dobro. Sad ću Vam postaviti pitanje vezano za samo šifriranje,
28 fizičko šifriranje.

29 Možete li nam ukratko opisati, dakle, laički, ukoliko možete bez nekih
30 stručnih termina, kako je to šifriranje konkretno rađeno u Vašem centru? Dakle,

1 fizički sâm posao šifriranja.

2 SUDIJA HALL: /nedostaje simultani prevod/

3 GĐA PREVODILAC: Gospodin Hall nema uključen mikrofona pa ne možemo

4 prevesti. Ako ga može neko zamoliti da uključi mikrofona.

5 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Evo, mislim da budući da to zahtijeva

6 duži odgovor, sada je vrijeme za pauzu.

7 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Molim, ustanite.

8 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Nastavićemo za 20-ak minuta.

9 [Svedok se povlači]

10 . . . Početak pauze u 15.40h

11 . . . Sednica nastavljena u 16.04h

12 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prevod] Ustanite, molim.

13 Izvolite, sedite.

14 SUDIJA HARHOFF: [simultani prevod] Gospodine Hannis, dok čekamo da

15 svedok dođe, ne bih hteo da krijem svoju radoznalost vezano za to kako je ovo

16 šifrovanje povezano za postupak izvođenja dokaza.

17 G. HANNIS: [simultani prevod] Pa, to su neke stvari o kojima smo

18 govorili i koje su deo opšteg saznanja mnogih od nas. Međutim, mislim da je

19 neophodno da razjasnim neke stvari za zapisnik. Potruditi ću se da to učinim

20 dosta brzo. Shvatam šta hoćete da kažete.

21 [Svedok je pristupio svedočenju]

22 G. HANNIS: [simultani prevod] Hvala Vam.

23 P: Gospodine Rakoviću, upozoren sam da je prevodiocima ponekad teško da

24 Vas prate kada dajete neke od dužih odgovora zato što govorite dosta brzo. To je

25 razumljivo, ali zamoljen sam da Vas uputim da malo sporije govorite. Hvala Vam.

26

27

28

29

30

1 Kada smo prekinuli i otišli na pauzu, želeo sam da Vas zamolim da nam
2 ukratko, laički, na jednostavan način objasnite kako je depeša šifrovana kada bi
3 je Vaša jedinica primila?

4 O: Radnik oparete...operater koji radi na slanju depeša preuzima depešu
5 na šalteru, pogleda u depešu i vidi da je depeša šifrovana, piše "š". Uzima
6 depešu i odlazi... mi smo imali kavez i u kavezu je bila kompletna oprema za i
7 k... i teleprinter i oprema za šifrovanje i dešifrovanje. Znači, ulazio je u
8 kavez, depešu je prekucavao na... i dobijao se jedan oblik, da kažem, onaj, morô
9 je prvo da prekuca tekst koji je kucao normalno koji...koji piše na depeši.
10 Zatim je taj te... taj... prekucani tekst koji je bio na... ja pretpostavljam da
11 je bio na onome kolutu, da...da je to bila ustvari traka, je stavio na mašinu
12 koja...koja je vršila onaj, šifriranje. Znači, ona je pretvarala taj tekst u
13 neke znakove, da kažem, onaj, i kao takve znakove slala na odredište. To je, da
14 kažem, postupak toga šifrovanja.

15 Na odredište depeša kad dođe, isti je postupak samo u suprotnom smjeru.
16 Radnik primi isto tu depešu, vidi da je depeša šifrovana, stavlja na mašinu,
17 dešifruje i prek... i...i njemu teleprinter otkuca depešu u... onaj, u
18 razumljivom obliku. I kao takvu, onaj, dalje prosleđuje. Isto se to i kod nas
19 dešava kad se prima depeša ona šifrovana depeša dolazi na mašinu za
20 dešifriranje. To bi, da kažem, bio neki...neko.

21 Mada, ja nisam nikada, ja lično učestvovô, nisam nikada u smislu tome da
22 sam ja ulazio u kavez, gledô kako se to radi. Jel ja sam samo, eventualno,
23 dolazio do ovog kad rade najobičnije, faktički, šta vam je teleprinter, to je...
24 to je pisaća mašina faktički, sa nekim dodacima, nekim stvarima koje je još
25 mogla da radi. To je to. I to sam ja jedino što sam gledô dalje nisam nikad ni
26 ulazio tamo, nisam imô potrebe.

27 P: Kao deo tog postupka kada operater ukuca poruku koju je potrebno
28 šifrovati, šta se onda desi sa inicijalnom porukom od koje je krenulo, dakle
29 koju je trebalo da šifruje, odnosno sa onom koja je morala da bude potpisana
30 kada je dostavljena Vašoj jedinici?

1 O: Inicijalna poruka je i šifrovana i ne ši... i koja nije šifrovana se
2 vraćala pošiljaocu. Znači, dolazi neko ko je donio tu depešu, on isto poslje
3 tako isto dolazi po nju, il' eventualno da...da...da vezista odnese, ako je to
4 nekada se moralo da se i odnese kad nema nekoga da dođe po to, i odnese depešu,
5 tako da je ta depeša se označi, neki paraf stavi da je to znači, depeša, otišla
6 i odnese na... pošiljaocu tako da pošiljaoc faktički ima tu original depešu. Sve
7 su depeše jednako... iste...isto izgledaju i slova i sve ostalo razumljivo kad
8 obični čovek čita, međutim, samo što piše "Š" što znači da smo mi prilikom
9 prenošenja dalje depeše šifrovali da u...u...u putu između naše, da kažem,
10 zgrade, odnosno našeg radno...radnih mjesta do neke stanice policijske ne bi se,
11 da kažem, neko dešifrovo depešu odnosno otkrio... To je postupak inače u
12 šifrovanju depeša.

13 P: Uredu. Dakle, osim što operater stavi svoje inicijale ili neku oznaku
14 na primerak koji se vraća pošiljaocu, nakon što se depeša pošalje da li ste Vi u
15 svojoj jedinici vodili neku evidenciju o depešama koje ste slali i o depešama
16 koje ste primali?

17 O: Pa u...u našoj, znači, organizacionoj jedinici, odnosno na vezi,
18 odnosno u tome o...od...odelenj...odsijeku za onaj, slanje depeša su postojale
19 knjige. Kod nas konkretno je postojalo u to vrijeme, ja mislim, četiri knjige da
20 su postojale, najmanje. Na primjer, sad ih ja ima 25 eto, da... za neku, da
21 kažem, Vašu informaciju, kako to hoda. I... a i mi smo kao centar kao mjesto
22 gdje se više depeša dob...dolazilo i više smo slali depeša smo imali četiri
23 knjige u to vrijeme kol'ko se ja sjećam. U dve knjige smo vodili depeše
24 pristigle depeše znači depeše koje smo mi dobi...dobijali, u jednu smo knjigu
25 uvodili, onaj, depeše otvorene, znači, operativne otvorene depeše a u drugu smo
26 knjigu uvodili šifrovane depeše koje su dolazili. Isto smo tako imali dvije
27 knjige koje smo mi depeše slali, pa smo u...u jednu knjigu upisivali depeše koje
28 su otvorene, u drugu šifrovane. To je iz razloga da nam je lakše pronaći, jer
29 nekad se znalo desit' da...da se ne zna, jel' neko poslô depešu nije, jel' neko
30 donio depešu, a mi nismo poslali, i obrnuto, onda smo mi na osnovu tih knjiga i

1 tih evidencija znali da je depeša broj taj i taj, toga i toga datuma, otišla i
2 da se nalazi knjigi /sic/ otvorenih depeša i da je otišla, da smo je mi
3 prosledili na neke lokacije i tamo pi...upisujemo mi. Od koga, znači, od CSB-a,
4 kome u... kažemo "PS" odno...CJB, svima ili nekom još drugom ako ide, i tako.
5 Tako smo isto...tako smo isto imali i knjige gdje smo uvodili depeše koje su
6 stizale, pa upišemo u knjigu otvorenih te depeše koje su dolazile otvoreno, a u
7 knjigu šifrovanih, koje su dolazile šifrovane. Isto tako, ako se desi kakav
8 problem znamo da smo dobili depešu, možemo da dokažemo da je depeša došla, ili
9 da depeša nije došla, ako neko tvrdi da su poslali depešu, a mi da..., onaj,
10 nismo prosledili. To su bili, da kažem, postupci.

11 U manjim stanicama bilo je manji broj knjiga. Čak ja sam znao, prvo iz
12 razloga što nije bilo knjiga, al' eto eventualno, ako se bilo knjiga najviše su
13 bile dve knjige. Jedna d... knjiga za dolazne i jedna knjiga za polazne depeše.
14 Tako da su pisali u jednu knjigu i šifrovane i otvorene depeše.

15 Otprilike odnos tih depeša, kol'ko ja se sjećam, bio je negdje 5-10%
16 šifrovanih u odno... a, ono 90-95% su bile, ove, otvorene depeše.

17 P: Hvala Vam. Želeo bih da Vam sada pokažem jedan dokument. To je
18 dokument po 65ter, 2402. To je dosta dug dokument. Sada ćemo videti prvu
19 stranicu na ekranu. Pitaću Vas, da li prepoznajete ovaj dokument?

20 Da li se sećate da ste nekada videli ovo pre današnjeg svedočenja?

21 O: Gledao sam, da kažem, ovih knjiga i u...u toku ovih pripremnih
22 i...intervjua, pokazivao, ali sad ne mogu sjetit' se da li baš ova...ovoga
23 datuma i to. Piše ovde, kol'ko ja vidim: "Primljene, otvorene, od 27.11.1992. do
24 2.8.1993." Tol'ko kol'ko ja vidim iz ovoga.

25 P: Molim da predemo na stranicu 3, i u verziji na engleskom i na B/H/S-
26 u.

27 Molim Vas da ovo pogledate i kada pogledate ove unose, da li možete onda
28 da nam kažete nešto više o tome kakva je ovo knjiga?

29 O: Vidi se po ovoj stranici šta gledamo ovaj broj, B0071010, da...da su,
30

1 da su ovde vođene depeše koje su stizale, znači primljene depeše, kol'ko ja
2 vidim.

3 Piše, znači ova kolona jedna, od koga, znači su doš...došle od koga. Pa
4 ovde na...nabraja, da kažem, Grahovo, Teslić, Mrkonjić, Bihać, Prijedor... ne
5 znam šta je ovo... Bihać, dole opet g... ne znam neke stvar... MUP Teslić,
6 Srbac, Laktaši, tako mislim, ovdje sam pročitô kolonu "od koga".

7 Ovde, sljedeća kolona piše "za koga", i uglavnom je ovo vođeno, znači,
8 samo je pisano "CSB", "CSB". Tako da ništa ne može... znači, moje je faktički
9 šta vidim ja vidim da je ovo knjiga primljenih depeša vidim od koga je navodno
10 došla i ovde vidim da je za CS...CSB, ali ne vidim u CSB-u da li je to trebalo
11 otić' negdje na drugo mjesto. Evo, ovu iz Laktaša vidim da je otišla u
12 operativno dežurstvo.

13 Na primjer, ova ovde pod rednim brojem... ovdje ova crtica ima, 29.11.
14 Ta je, ovdje je stavljeno da je otišla za operativno, tu vidim jedino. I sad,
15 mislim, ne mogu ništa iz ovoga šta vidim, nem...nemam nikakvih drugih komentara
16 nego jedino da...da su depeše pod određenim brojevima dolazile od nekoga i...i
17 naslovljene su na...na nekoga ovde, ovde prvenstveno na koga, to je ovde,
18 uglavnom CSB.

19 P: A desno, mislim da ćete sada to moći da vidite, izgleda da tu stoje
20 neki inicijali, odnosno potpisi. Je li se to tako obično radilo?

21 O: Pa potpis primaoca, ovde...ovde očito, očito je da su to... ja mislim
22 da su to potpisivali ovi operateri, da kažem, ovi radio telegrafisti, šifreri
23 šta su dobijali ove depeše. Da on parafira da je... da je primio depešu.

24 Jel' ovde vidite on stavi vitičastu zagradu, pa parafira, znači da je on
25 bio t...tada u smjeni vjerojatno i da su te depeše došle njemu.

26 P: Hvala.

27 O: Moguće, još šta se može desit', može se desit' da je ovo potpis,
28 onaj, da je ovo potpis nekoga ko je preuzimao depešu kad on predaje knjigu. Kad
29 predaje u CSB-u nekom knjigu, znači, neku depešu na koga je naslovljena. Ovde,
30 prvenstveno je naslovljena, na ovom piše CSB, ali možda je nešto поближе, negdje

1 nekad piše kome je naslovljena. Pa onda on obavijesti, obično se... tu budu, da
2 kažem, sekretarice, pa ona kad dođe, pa moguće da i ona potpiše ovde, parafira
3 da je preuzela, na primjer, tu depešu i odnijela tamo gdje treba.

4 P: Hvala Vam.

5 G. HANNIS: [simultani prevod] Časni Sude, želio bih da ponudim na
6 usvajanje ovaj dokument i naznačio bih da je to period posle 31. decembra 1992.
7 godine, ali ja predlažem da se sada usvoji ceo dokument. Mislim da će se on
8 povezati sa nekim dokumentima koje ćemo tek imati i sa nekima koje smo već
9 imali. U svakom slučaju, pomoći će nam u pogledu toga da vidimo kada su neki
10 dokumenti izrađeni.

11 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Usvaja se u spis.

12 G. HANNIS: [simultani prevod] Hvala.

13 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] To će biti dokazni predmet P1001, časni
14 Sude.

15 G. HANNIS: [simultani prevod] Izvinjavam se, nisam odavno nudio dokument
16 na usvajanje.

17 P: Sledeće što bih želeo da Vam pokažem je jedan dokument koji je već
18 usvojen u spis. Postavio bih Vam pitanje o nekim oznakama koje se nalaze na tom
19 dokumentu.

20 G. HANNIS: [simultani prevod] To je broj P553.

21 P: Ovo je, kako se čini, depeša, odnosno telegram iz Vašeg centra i
22 upućeno je različitim načelnicima SJB i predsedniku određene srpske opštine.
23 Možete li nam reći šta je ovo? Možete li ovaj dokument prepoznati po formatu i
24 po načinu kako je otkucan?

25 O: Pa, posmatrajući ovaj dokument, Vi ste ovdje naznačili 0043264, vidim
26 da u zaglavlju stoji, Centar službi bezbjednosti Banjaluka, depeša broj, dana

27

28

29

30

1 toga i toga. Sledeće šta ide, to je znači, Stanice javne bezbjednosti, svima, pa
2 su između ostalog pobrojane neke, ja ne znam š...što tako i što, ne...nemam
3 pojma. Ako je svima, onda ne treba brojat' ili ako, ako nekoga isključuješ,
4 onda, onda ne piše se "svima" nego se kaže SJB, komandiru, odnosno načelniku pa
5 se nabroje stanice. I vidim dole... vidim u... dole na kraju, ne vidim baš do
6 kraja, u potpisu je načelnik.

7 P: Pustite mi samo, dopustite mi da Vas zaustavim, da Vam postavim par
8 konkretnih pitanja.

9 Da li prepoznajete ovakav otkucan format dokumenta? Da li je to dokument
10 koji je rađen teleprinterom?

11 O: Da li možete malo još pomjeriti, ovaj, dole potpis da vidim, samo.

12 Pa, ovako da kažem, posmatrajući ova, da kažem, što se tiče nas,
13 klasična depeša. Znači, ima zaglavlje uvodno, ima kome se ide, ima sadržaj, ima
14 dole potpis. I...i vjerovatno je teleprinterom, po ovome šta ja vidim, moglo bi
15 da ide teleprinterom. E sad, da li je išla svima, mogla otić' il' nije, to već
16 ne znam. Jer očito da pre... kad pogledam ja ovako, predsjedniku srpske opštine,
17 pa nabrojao je neke opštine. Mi ni... na primer nismo imali s njima nikakvih
18 veza, teleprinterskih veza. Mislim, tako da nešto, iz tih razloga govorim da
19 nešto nije mi tu baš posve jasno. Ja pretpostavljam da je možda mogla da ode...
20 dijelom da ode našim sistemom, da kažem, teleprinterski.

21 P: Izvinite. Postavio bih Vam par konkretnih pitanja. Na vrhu stoji, CJB
22 Banjaluka, tu stoji broj 11-115. Da li možete da nam kažete na šta se odnosi taj
23 broj 11, dakle u toj depeši?

24 O: Pa ja, kol'ko... pošto, bilo je tih svakakvih brojeva. Ja
25 pretpostavljam da... da je taj se broj odnosio na broj našeg centra. Znači ovdje
26 piše Centar službi bezbjednosti Banjaluka, depeša broj, znači, i to je broj
27 centra 11. Nema...nema dodatka nikakvih. Kad bi bio neki dodatak dole, pa na
28 primer, moja služba imala je "11-1/04-" pa broj depeše.

29
30

1 Ovo su, po ovome ispada da je depeša i... trebala da ide od načelnništva,
2 od...otprilike tako kako ja vidim. A i u potpisu vidim da je... da je potpis
3 načelnika tadašnjeg...tadašnjeg centra. To bi bilo to. Jel' mislim da bi...da bi
4 ovaj broj bio broj koji bi se trebô da nađe da se vodi u svesci, da kažem,
5 nekoga ko...ko je vodio te odlazne depeše u...u kod načelnništva, a takav broj bi
6 se zavodio i u našu svesku predanih depeša.

7 P: Dobro, da Vas tu zaustavim. Zar nisu sve depeše koje su slate iz CSB-
8 a Banjaluka počinjale sa brojem 11, dakle, 1992.?

9 O: A ja mislim da jesu. Po ovome vidi se da jest. Jel' ovi drugi
10 brojevi, dalje brojevi bi davali...davali neku drugu organicu /?organizacionu/
11 jedinicu. Ja zato i kažem, 11-1, kol'ko se ja sjećam, kroz 01 je na primer bila
12 opšta policija. Mi smo bili kroz 04, znači ovaj prvi dio ide s... ide isti za
13 sve. Pa crtica, pa broj depeše, pa kroz godinu. To je ovako neki klasičan primer
14 depeše.

15 P: Dobro. Kasnije ćemo još pogledati neke depeše i mislim da ćemo videti
16 to o čemu govorite, kroz nula jedan, kroz nula četiri i ostalo o čemu ste nam
17 govorili. Međutim, ovde je broj 11-115. Šta je to 115? Da li je 115 depeša koju
18 je 11. CSB Banjaluka poslao 1992. godine? Dakle, na šta se taj drugi broj
19 odnosi?

20 O: Pa ovaj drugi broj bi trebao da se odnosi na broj depeše. Znači,
21 redni broj depeše. Znači, broj depeše po redu koja je išla, onaj, koja se slala.
22 Znači da je prethodni broj bio 114, pa bi sledeći bio 116. Mislim, kako bi
23 trebalo da bude normalno, ako bi iša' iz iste službe.

24 P: Hvala Vam. A vidim ovde desno da je otkucano "DX".

25

26

27

28

29

30

1 Možete da nam kažete šta to označava?

2 O: "DX" znači samo hitnoću depeše, a to je, da kažem, neka treća
3 hitnoća, čak n...nije neka o...operativno hitna depeša. Jel' bio je prvo depeša
4 "very urgent" to je koja je bila ono maltene hitna, odma', pa je bilo "DD" to je
5 tada bilo u roku dva sata. Sad je to navodno i s... i sad se šalje kao odma DD
6 depeša. DX je bila na trećem mjestu, to je bilo u roku četiri sata na primer da
7 se šalje. Sad ja mislim da je čak i pomjerena jer da ide, još ima D i O depeša.
8 "O" je ono... operativne, 16 sati. Oznake druge nema, ne... vidi se da je
9 otvorena, nema Š.

10 P: Dobro. Dakle, da to pojasnimo. Koliko je nivoa hitnosti postojalo,
11 odnosno, tih označitelja? Koja je na prvom mestu bila oznaka za najhitniju
12 depešu i koliko brzo je nju trebalo poslati?

13 O: Po, onaj, pravilniku o depešnom saobraćaju koji sam ja, da kažem, na
14 neki način upoznao, postojale su depeše po hitnosti sledeći: *very urgent*, takva
15 nije nikada iz našeg centra ni...ni slala nit smo ju dobijali, kol'ko ja se
16 sjećam, mislim, ne znam, mogu... Pa depeša po hitnosti DD, pa -

17 P: Dobro, da Vas tu zaustavim. Koja bi bila onda skraćenica za to? Iako
18 niste videli to nikad.

19 O: "*Very urgent*", ve... piše se "*very urgent*". Obično cijeli...cijeli...
20 cijelo ime "*very urgent*".

21 P: Hvala Vam. Dobro, kažite mi o sledećem nivou, koji je sledeći?

22 O: Sledeći nivo "DD" to su vrlo hitne depeše i one uglavnom išle su u
23 roku od dva sata, a sada je čak to pomjereno, faktički ona, pošto *very urgent* i
24 nema tih depeša maltene sada pa s... one su depeše koje su operativne odmah,
25 šalju se odmah prvim načinom i prvim putem kojim se može.

26 I poslje "DD" ima ova "DX". To je depeša, hitnoća je bila četiri sata.

27

28

29

30

1 Poslje "DX-a" je depeša "D" to je hitnoća je bila, znači, osam sati, znači jedno
2 radno vrijeme.

3 I poslje "D" bila je hitnoća "O" takozvana operativna depeša koja bi se
4 slala u roku od 16 sati tako da depeše stvarane i pravljene u toku radnog
5 vremena bi mogle da ne zakasne da se predaju sutra ujutro početkom radnog
6 vremena, to je ono 16 sati, da ne zakasne.

7 P: Hvala Vam. Posljednje pitanje u vezi s ovim dokumentom...

8 G. HANNIS: [simultani prevod] Ako možemo samo da spustimo stranicu na
9 dno, i na engleskom i na B/H/S-u.

10 P: Vidim tu ime, ovde je u prijevodu kod mene stoji da je primio Mirko,
11 30. aprila 1992. godine.

12 Da li znate ko je to i šta to znači na ovom dokumentu?

13 O: Pa na ovom dokumentu znači da je primio Mirko, operater, ja
14 pretpostavljam, imali smo u to vrijeme vezista Tenderić Mirko da je on radio i
15 da je on primio i vidi se ovde u koje vrijeme, u 9 sati i 42 minuta. Odnosno, da
16 je on poslao depešu u 09.42h, ustvari on je otpremio, nije primio nego on je
17 depešu poslao.

18 P: Hvala.

19 Sada bih Vam pokazao dokument po 65ter, 00103.

20 SUDIJA DELVOIE: [simultani prevod] Gospodine Hannis, Vi ste rekli da je
21 ovo uvedeno u spis pod brojem P553?

22 G. HANNIS: [simultani prevod] Da, tako sam rekao.

23 SUDIJA DELVOIE: [simultani prevod] A možete li nam reći gdje to možemo
24 da nađemo na Vašem spisku dokumenata koje ćete koristiti sa ovim svedokom, ako
25 možete to da nam kažete, jer ja ne mogu da pronađem.

26

27

28

29

30

1 [Tužilaštvo se savetuje]

2 SUDIJA DELVOIE: [simultani prevod] Imate broj po 65ter?

3 G. HANNIS: [simultani prevod] Da, po 65ter, to je 00104.

4 SUDIJA DELVOIE: [simultani prevod] 00104, da. Da, u redu je, pronašao

5 sam.

6 G. HANNIS: [simultani prevod] Da, mislim da smo Vam poslali spisak,

7 konsolidovan spisak. Mislim da je to poređano hronološkim redom ovde. Ovo je 29.

8 april.

9 SUDIJA DELVOIE: [simultani prevod] A, u redu. Hvala.

10 G. HANNIS: [simultani prevod]

11 P: Dakle, sledeći dokument je broj 00103 po 65ter.

12 Gospodine Rakoviću, vidite ovaj dokument, da li je ovo dokument, odnosno

13 depeša koju je mogao poslati Vaš centar u Banjaluci?

14 O: Možete li ga malo... po...povećati? E, sada.

15 Depeša je slična kao i maloprije. Zaglavlje, broj, kome se šalje.

16 Maltene isto što sam maloprije vidio.

17 P: I kod prošle depeše i ovde vidimo da je rukom nešto pisano pri vrhu.

18 Je li možete da nam kažete kad je to moglo da bude napisano?

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Pa ovo rukom što je pisano pretpostavljam da je mogô da napiše samo
2 primalac. To je moje...moje mišljenje. Jel pošiljalac depeše kad bi napisô 'vako
3 mi ne bi to mogli poslat, ne bi znali kom... šta je ovo, ovo nema veze, mislim.
4 Međutim, primalac kad dobije takvu depešu, sad ja govorim neko od ovih stanica
5 javnih bezbjednosti tadašnjih, načelnika, onda on obično tako sam... tako i ja
6 radim, onaj, napišem nešto, a da eventualno treba da se odradi rukom pa
7 parafiram da je to tô. Evo ovde, na primer, vidim pisano je, ja pretpostavljam
8 možda je umnožavô pa je da...da pošalje policijskim stanicama kol'ko vidim,
9 stanica milicije, šta je ovo pisano ovde? Pa je moguće da je neko i parafirô,
10 vidim dole da je paraf, znači da je... da je on tu depešu koju je dobio
11 vjerojatno je napisao ovo, rekao nekom ko je zadužen za to da se iskopira i...i
12 da se pošalje na ovi, jel kol'ko ja znam, ova odelenja, ove policjske stanice
13 ovde s...stanice milicije, šta je ovo, kol'ko ja vidim, oni nisu imali toga
14 sistema. Znači to se moglo njima poslati ovako ili eventualno faksom ako je
15 slučajno ko imô, i tako nešto.

16 A ostalo je sve kao i kod prethodne depeše, sem teksta, ja nisam čitao
17 ni jedan, ni drugi.

18 P: Dobro, mislim da ste čak u pravu.

19 G. HANNIS: [simultani prevod] Časni Sude, imate ovaj broj ERN, to je iz
20 skupa dokumenata koji su iz Prijedora.

21 P: Da li je ovo bila standardna praksa primalaca? Dakle, primalac kada
22 zapremi depešu, da nešto rukom napiše, u smislu kud to treba dalje ići ili neke
23 napomene? Da li ste to, recimo, Vi radili kod Vas u Banjaluci kad bi zaprimili
24 neku depešu?

25 O: Ja sada prvenstveno mogu reć da... reć za sebe da jesam. Mogu da
26 kažem isto da je ponekad znala da dođe, i danas zna da se to tako desi, da dođe

27

28

29

30

1 depeša na nekoga, znači, obično bude starješinu, znači više, pa se pozove
2 sekretarica il' neko ko to, pa da se kaže, iskopira i dalje poslati šta ja znam,
3 01, mi obično napišemo 01, 02, 03, 04 i tako to.

4 E ovde, naprimer napisano, da kažem, stanicama, evo ovde vidim "SN" ne
5 znam ni ja, ovde ne čitam, jel' slabo se č... krim služba u Glini za ovo, ono, e
6 od.../nerazgovetno/ policije, i tako, mislim, nekako, miliciji su slali pismo.
7 Postojala, mislim, znalo se dešavat, tako, praksa mislim, s... uglavnom kad
8 depeša dođe na primaoca, to je uvijek bila praksa i ja mislim da je... da je i
9 danas i bila je i prije. Obično na...na depešu mora se nešta stavit. Ja Vam na
10 primer mogu da pokažem kad ste Vi meni poslali da...na...na ovo suđenje, ja kad
11 je takav zahtjev došao kod moga načelnika sada, on je parafirô taj zahtjev,
12 znači da je meni dao do znanja da ja mogu da idem na to i da je on upoznat sa
13 tim. To je to.

14 P: Hvala Vam.

15 G. HANNIS: [simultani prevod] Ja bih da se ovo usvoji u dokazni
16 materijal.

17 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Usvaja se i dobiće oznaku.

18 GDS SEKRETAR: [simultani prevod] To će biti dokazni predmet P1002, časni
19 Sude.

20 G. HANNIS: [simultani prevod] Sad bih volio da svjedoku pokažemo broj
21 1469, dokument s tim brojem po popisu 65ter. To je od 13.05.1992.

22 SUDIJA HARHOFF: [simultani prevod] Gospodine Hannis, pretpostavljam da
23 sa svime ovime što sada radite želite pokazati način komunikacije od i prema
24 različitim dijelovima MUP-a, pogotovo od CSB-a Banjaluka. Pitam se da li je to
25 nešto s čime se možda Obrana ne slaže? Dakle, koji je stav Obrane sa ovim sada?

26 G. CVIJETIĆ: Časni Sude, Vi ste anticipirali nekakav moj stav, a mislim
27 da mislimo na isto.

28 Suština je da svjedok može govoriti o načinu komunikacije i formi akta,
29 al' mi usvajamo cijeli akt sa njegovom sadržinom, a svjedok ne zna ništa o

30

1 sadržini akta. Ako mislite na to ja moram izraziti rezervu u tom smislu. Ja
2 nemam ništa protiv da nam s...svjedok priča o načinu komunikacije, formi akta,
3 kako izgleda depeša i tako dalje. Al' ako usvojimo cijeli dokumenat, a svjedok
4 ništa ne zna o sadržini dokumenta postoji latentna opasnost da nam prođe
5 dokumenat o kome svjedok ne zna u suštini o njegovoj sadržini. U tom smislu je
6 moja rezerva, ako ste mislili na to.

7 G. HANNIS: [simultani prevod] Časni Sude, to nije nužno da svjedok zna
8 bilo što o tome. Ako je to autentično onda dokument govori sam po sebi. Drugi
9 svjedoci mogu govoriti o sadržaju, je li nešto točno ili pogrešno, ali, to je
10 ono što se nalazi unutra. To je moj stav.

11 G. CVIJETIĆ: Časni Sude, ja nisam reagovao kod prvog dokumenta jer je
12 već usvojen dokumenat i ušao kao dokaz. Reagovao sam kod ovog dokumenta koji
13 nije do sada usvojen kao dokaz. Dakle, moj stav je da je gospodin Hannis možda
14 trebao koristiti sve usvojene depeše koje su već usvojene preko drugih svjedoka
15 da samo sa ovim svjedokom raspravljamo o formi o načinu i tako dalje.

16 A ovako im... stoji ta latentna opasnost da nam se tako da kažem,
17 prošverca dokumenat sa sadržinom koju svjedok ne komentariše.

18 SUDIJA HARHOFF: [simultani prevod] Koliko ja razumijem, gospodine
19 Cvijetić, ovaj svjedok svjedoči o autentičnosti ovih dokumenata i zato sam ja na
20 početku ovog svog dijela rekao da mi se čini da je bit, poanta ovog ispitivanja,
21 da se predoče dokazi o tome kako su tekle veze između različitih struktura

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 MUP-a, a osobito prema i od CSB-a Banjaluke. To je definitivno važan dokaz, ali
2 moje pitanje Vama je bilo da li Vi to na bilo koji način osporavate, ako ne onda
3 možemo nastaviti, ustvari i uvrstiti u spis ove dokumente.

4 G. HANNIS: [simultani prevod] Časni Sude, ja mislim da sam ja naglasio
5 gospodinu Cvijetiću, da sam ga stavio u *email* na cc, i gospodinu Zečević i
6 gospodinu Panteliću, vezano za ovog svjedoka da neću ispitivati svjedoka vezano
7 za sadržaj, već vezano za oznake i brojeve informacije o tijeku dokumenta, ali
8 ne o samom sadržaju.

9 I ja sam ih pitao tada imaju li oni kakav stav o tome. Gospodin Zečević
10 je bio na bolovanju i rekao mi je da će mi odgovoriti, međutim nije mi na kraju
11 ništa odgovorio. Ali, to bi bilo sve od mene.

12 G. PANTELIĆ: [simultani prevod] Evo, ako mogu biti od male pomoći. Stav
13 Obrane Župljanina je sljedeći, naravno u skladu s onim što je moj cijenjeni
14 kolega Cvijetić upravo sada usmeno izrekao.

15 Dakle, prije svega, ja se slažem sa Tužiteljstvom da ovaj svjedok,
16 gospodin Raković, je uglavnom od pomoći da objasni stručne stvari u pogledu
17 veze. Mi sa tim nemamo nikakvih problema, apsolutno. Gospodin Raković je očito

18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 veliki profesionalac.

2 S druge strane, smatram da gospodin Raković može govoriti samo u svoje
3 ime, u ime svog odeljenja i ove depeše se mogu usvojiti na taj način. Ono što bi
4 bilo pošteno je da i one druge depeše koje može ponuditi gospodin Hannis bi se
5 trebale označiti radi identifikacije, a onda u nekoj fazi sa relevantnim
6 svjedokom može Obrana ili gospodin Hannis to predložiti da se uvrsti u spis
7 odnosno usvoji u dokazni materijal. Časni Sude, vjerojatno ste pratili ovo
8 objašnjenje gospodina Rakovića. Praksa u CSB-u Banjaluka je bila sljedeća:
9 Gospodin Raković je također to sam provodio u svojoj praksi. Dakle, on sam je
10 potpisivao Stojana Župljanina kao potpisnika depeše i to slao Telekomu ili
11 nekakvoj drugoj javnoj tvrtci koja je to prosljeđivala. I kada pogledamo
12 pojedinu depešu autor je Stojan Župljanin, međutim, on nije autor toga, autor
13 ustvari je gospodin Raković. U ovom pojedinom slučaju on je to objasnio.

14 G. HANNIS: [simultani prevod] Časni Sude, mislim da je to pogrešno
15 rečeno. On nije rekao da je on autor.

16 G. PANTELIĆ: [simultani prevod] Ne, on je rekao da je on u ime voditelja
17 centra -

18 G. HANNIS: [simultani prevod] Mislim da bismo ovu raspravu trebali
19 voditi bez prisutnosti svjedoka.

20 G. PANTELIĆ: [simultani prevod] Apsolutno, možemo to pojasniti kasnije,
21 u kasnijoj fazi.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. HANNIS: [simultani prevod] Ispričavam se, mi ne možemo o tome
2 raspravljati pred prisustvom svjedoka jer -

3 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Gospodine Raković, poslužitelj će Vas
4 sada ispratiti.

5 [Sudije većaju]

6 [Svedok se povlači]

7 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Gospodine Cvijetić i gospodine Pantelić,
8 čisto na praktičnoj razini, koliko god svjedoka imali, mi možemo naravno sa
9 njima baratati samo jedan po jedan. I ono što je gospodin Hannis rekao vezano za
10 svrhu identifikacije, u nedostatku bolje riječi, dokumenata kroz ovog svjedoka,
11 da li bi možda bilo praktičnije i zgodnije i ne bi bilo nikakve štete da se to
12 jednostavno usvoji kao što gospodin Hannis predlaže.

13 G. PANTELIĆ: [simultani prevod] Prije svega, da, časni Sude, ja ću
14 iznijeti svoje argumente.

15 To je stranica 26, redak 10, današnjeg transkripta gdje piše da je ovaj
16 svjedok rekao sljedeće:

17 "Ja sam znao pisati depeše i stavljao sam ime voditelja centra i onda
18 bih stavio zarez zato jer sam ja bio autor toga."

19 Dakle, to je moj argument u pogledu svjedočenja ovog svjedoka danas
20 posljepodne. A sad se vraćam na ono što sam prethodno rekao. Ja nemam nikakvih

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 problema ako gospodin Hannis odluči predložiti određeni niz depeša koje su išle
2 iz odeljenja koje je vodio gospodin Raković. S tim nemam problema, ali ono gdje
3 ja imam problema su druge depeše gdje ime mojeg klijenta se nalazi na dnu depeše
4 a u skladu sa tadašnjom praksom to je napravio, na primjer, financijski centar,
5 javna bezbjednost ili netko drugi. I onda ćemo izgubiti nit. I nije jednostavno
6 pošteno i nije u interesu pravde niti mog klijenta da se te depeše usvoje u
7 dokazni materijal putem ovog svjedoka kad je praksa bila vrlo, vrlo specifična u
8 CSB-u.

9 Upravo stoga, ja tražim i molim da se sve druge depeše označe radi
10 identifikacije, ne znam sad koliko će ih predložiti gospodin Hannis, a da se
11 ograničen broj kada ovaj svjedok može reći: da ja sam bio autor, da znam za tu
12 depešu to se može usvojiti kao dokazni materijal. One druge neka se označi radi
13 identifikacije. Jer na kraju dana moglo bi doći do zabune i do nesporazuma gdje
14 ćemo onda imati cijeli niz depeša koje su navodno napravljene od strane
15 gospodina Župljanina, a to nije uopće bio slučaj prema ovome što piše na
16 stranici 26, redak 10 i prema svjedočenju ovog svjedoka. A mi ćemo naravno u
17 više detalja ići tijekom unakrsnog ispitivanja, ali u ovoj fazi mislim da je to
18 zaista dovoljno.

19 [Sudije većaju]

20 SUDIJA HARHOFF: [simultani prevod] Mislim, gospodine Pantelić, da je to
21 vrlo uobičajena praksa i nepotrebna /prevod engleskog transkripta: "neophodna"/
22 praksa da načelnik bilo koje institucije da šalje zaista depešu u svoje ime i da
23 preuzima odgovornost za takva pisma i depeše koje se izdaju u njegovo ime. Čak i
24
25
26
27
28
29
30

1 ako čelnik te institucije nije autor samog dokumenta. Mislim da je to uobičajena
2 upravna praksa i naravno načelni čelnik institucije mora se osloniti na vjernost
3 i na vještine, kvalitetu svog osoblja.

4 Kada je Tužiteljstvo predstavilo ove dokumente i imamo osobu koja je
5 autor nekih od tih dokumenata u ovom predmetu i potpisala ih je ta osoba u ime
6 Vašeg klijenta i kada usvojimo te dokumente u dokazni materijal, prva stvar koja
7 slijedi iz toga je da je taj dokument autentičan, da je to dokument koji je
8 poslan.

9 A druga stvar koja se događa je da u dokazni materijal također ulazi i
10 njegov sadržaj. To je životna činjenica da su ti dokumenti izdani u ime Vašeg
11 klijenta i ako se uspostavi da postoji nešto što inkriminira Vaše klijente iz
12 tih dokumenata, Vi to možete pobijati argumentima, ali ne možete osporavati da
13 to uđe u dokazni materijal.

14 Jesam li ja tu bio jasan?

15 G. PANTELIĆ: [simultani prevod] Apsolutno, časni Sude. Općenito
16 govoreći, ja se s Vama slažem.

17 Kao što sam ja rekao, ja nemam problema da se određen broj depeša usvoji
18 u dokazni materijal temeljem označavanja radi identifikacije, nemam problema s
19 time. Međutim, časni Sude, samo depeše kojih je autor ovaj svjedok i potpisnik
20 ovaj svjedok, onda naravno to se u potpunosti može usvojiti sa pravim brojem.

21 SUDIJA DELVOIE: [simultani prevod] Dakle, gdje je ta distinkcija? Dakle,
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 autor je ovaj svjedok, a ko je autor u drugima? Ja samo pokušavam shvatiti Vašu
2 argumentaciju.

3 G. PANTELIĆ: [simultani prevod] Časni Sude, pokušaću biti jasniji.

4 Na primjer, postoje neke depeše gdje tamo se nalazi potpis gospodina
5 Župljanina. Ali, recimo načelnik krim policije je to potpisao jer su recimo neke
6 informacije slane i tako dalje. Mislim da pravi način kako bismo mogli znati
7 putem ovih šifri koje je spomenuo gospodin Hannis, 01, 02, 04, u određenoj fazi
8 mi možemo vidjeti tko je autor te pojedine depeše i tko je stavio ime gospodina
9 Župljanina. Ja ponovno kažem, časni Sude, u smislu kvalitete nemam problema sa
10 profesionalnim aspektom rada svog klijenta, ali načelno mislim da nije dobro
11 usvojiti u dokazni materijal one depeše za koje ovaj svjedok ne zna tko ih je
12 napisao.

13 Zbog toga imamo te šifre, 01, 02, 03, 04, ovisno o odeljenju CSB-a koje
14 je to slalo i onda znamo tko je bio autor toga.

15 [Sudije većaju]

16 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Kada se svjedok vrati, dokumenti se mogu
17 usvojiti u dokazni materijal kao dokazni predmeti, kao što je to predložilo i
18 Tužiteljstvo.

19 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] To će biti dokazni predmet P1003, časni
20 Sude.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 [Svedok je pristupio svedočenju]

2 [Sudije većaju]

3 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Gospodine Hannis, Vaš zahtjev je bio
4 povezan sa pojedinim dokumentima. Imajući u vidu raspravu koju je taj Vaš
5 prijedlog prouzrokovao, da li bi možda bilo praktično da predložite jednu cijelu
6 skupinu dokumenata tako da možemo ući u srž svjedočenja?

7 G. HANNIS: [simultani prevod] Ja bih volio to napraviti, časni Sude, moj
8 popis je poredan kronološki. Većina tih depeša su redovite depeše koje smo
9 vidjeli do sada. Ja imam neka pojedina pitanja o nekim depešama, ali bi bilo
10 lijepo, naravno, kad bih ja Vama mogao dati popis tih 20 i reći - to je sve isto
11 i predlažem da se usvoji u dokazni materijal.

12 Dakle, ukupan broj tih depeša je otprilike nešto manje od 30. Postoje
13 neki dokumenti koji nisu depeše iz CSB-a Banjaluka, ali prema Banjaluci iz
14 Ministarstva ili iz Stanice javne bezbjednosti, tako da ćemo s njima možda
15 postupati drugačije.

16 Ali ove ostale su depeše koje je radila osoba iz centra i mislim da se
17 to može paušalno zaprimiti.

18 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Da li Vi imate kakav prigovor na to?

19 G. KRGOVIĆ: [simultani prevod] Časni Sude, samo jednu...jednu sugestiju
20 u

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 u... u suštini. Pošto iz ovog materijala što sam video, ovu 65ter listu, te
2 liste su...ti...te depeše su, bi trebale biti grupisane po određenoj vrsti. Jer
3 tu ima depeša koje su otpremljene iz Banjalučkog centra, ima neke koje su
4 primljene u nekom drugom centru ima nekih koje su primljene iz Ministarstva ili
5 otpremljene Ministarstvu tako da ih sve zajedno u...uvoditi, mislim da..., a bez
6 toga da se pokažu ovom svedoku mislim da je malo... suviše ambiciozno.

7 Ja znam da Sud hoće da uštedi na vremenu, ali mislim da bi ne... sem
8 ovog, da kažem, hronološkog reda, moralo da bude i da se razvrstaju po vrsti.
9 Jer to je u...u suštini, ja mislim da bi to pomoglo i tužiocu i Sudskom veću da
10 može da ima uvid u funkcionisanje Centra.

11 [Sudije većaju]

12 G. O'SULLIVAN: [simultani prevod] Dakle, službeno ćemo predložiti
13 prigovor, časni Sude.

14 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Da. Gospodine Hannis, čini se da
15 prijedlog gospodina Krgovića ima određeni meritum, tako da bi možda bilo dobro,
16 kada to Vama bude prikladno, da organizirate i klasificirate te dokumente na
17 neki prikladan način.

18 G. HANNIS: [simultani prevod] Časni Sude, pretpostavljam da ću to i
19 napraviti, ali mislim da je sada jedino rješenje da idem kroz njih jedan po
20 jedan, a oni koji su slični, ako imam neko posebno pitanje svjedoku, onda ću mu
21 postaviti to pitanje. Ali, kad nema toga, onda ćemo ih predložiti da se usvoje.
22 Tako da ja predlažem da nastavimo na taj način, a sa drugima ću postupati na
23 drugi način, pogotovo ovi koji su slani iz centralnog MUP-a CSB-u, ili iz

24

25

26

27

28

29

30

1 stanica javne bezbjednosti CSB-u.

2 [Sudije većaju]

3 SUDIJA HARHOFF: [simultani prevod] Gospodine Hannis, razmišljali smo o
4 tome da ako biste Vi bili dobri da to lijepo organizirate tih 30-ak depeša na
5 takav način da ih klasificirate, odnosno grupirate, na primjer prema CSB-u, od
6 CSB-a, ili na koji god način mislite da bi to moglo biti korisno. Onda bismo
7 predložili da jednostavno ih predložite za usvajanje u dokazni materijal sada, a
8 neke od njih možete predočiti svjedoku, ako imate nekakva posebna pitanja, ali
9 inače radi brzine postupka, možemo ih usvojiti u dokazni materijal sada, a Vi
10 nam možete popis dostaviti kasnije, na organiziran i klasificirani način za koji
11 smatrate da bi bio prikladan.

12 G. HANNIS: [simultani prevod] Pa malo mi je sad teško ovako smisliti na
13 koji način da to napravim.

14 Dakle, ono što ja pokušavam, na primjeru ovoga P1003 koji smo sad
15 vidjeli, piše da:

16 "Ovim putem šaljem vam integralni tekst naredbe 01-1/92." I taj
17 dokument je sljedeći i ja želim u biti pokazati kako je on povezan sa ovim
18 dokumentom. Ali to nije dokument CSB-a, tako da mislim da najviše smisla ima da
19 povežemo dokument sa onim na koji se on referira.

20 Ispričavam se -

21 SUDIJA HARHOFF: [simultani prevod] Ne, ne, idemo mi, u biti, nastaviti
22 dalje i krenite dalje sa ispitivanjem što je brže moguće.

23 G. HANNIS: [simultani prevod] Može.

24 P: Dakle, pitanje za svjedoka, prije nego što /prevod engleskog
25
26
27
28
29
30

1 transkripta: "napustimo ovaj dokument"/, možemo vidjeti ovdje od 3. maja... je
2 li vidite ovo što piše? Vidjećete u prvom paragrafu da piše:

3 "Ovim putem šaljem integralni dio naredbe."

4 Da li vidite taj dio?

5 O: 13. maja? 13. maja?

6 P: Da, ali u tekstu pod primateljima piše:

7 "Šaljemo vam integralni tekst naredbe broj 01192 od 4. maja 1992. koji
8 smo zaprimili od Ministarstva, odnosno MUP-a Srpske Republike BiH."

9 Je li vidite taj dio?

10 O: Vidim.

11 P: Hvala.

12 G. HANNIS: [simultani prevod] Molim da sada pokažemo svedoku dokument po
13 65ter od 4. maja koji nosi broj 106.

14 P: Da li ovde vidite da je to dokument Ministarstva unutrašnjih poslova,
15 broj 01-1/92?

16 O: Pa, po ovome gore na naslovu, da kažem, polazno, vidi se šta piše.

17 Piše, Srpska Republika Bosne i Hercegovine, Ministarstvo unutrašnjih poslova,
18 Sarajevo. I piše broj i piše datum.

19 P: Da.

20 O: I sledi dalje tekst. Sad ne znam šta je završno.

21 P: Hajde da pogledamo posljednju stranicu. Vidite li ime u potpisu?

22 O: U potpisu... ja ne poznajem popis. Piše, ministar unutrašnjih poslova

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Stanišić Mićo, ne vidim nikakav, da kažem, pomoćni znak da je u ime nekoga,
2 ja...ja stvarno ne prepoznajem potpis gospodina Stanišića Miće, ali po ovome
3 ispada i vidi se da je... da je ministar unutrašnjih poslova Stanišić Mićo. E
4 sad, ko je potpisô, da l' je njegov potpis il' nečiji drugi, to ja ne mogu da
5 kažem. I vidi se ovo gore iznad, kome sve treba da dostavi se te...,
6 onaj,...ovaj akt, odnosno -

7 P: Hvala.

8 G. HANNIS: [simultani prevod] Ponudio bih ovaj dokument na usvajanje.
9 Direktno je povezan sa dokumentom P1003 koji je sada usvojen.

10 G. KRGOVIĆ: [simultani prevod] Časni Sude, mi nemamo problem, mislim
11 upravo, ja mislim možda bi bolje da u nekoj pauzi da sednemo da razgovaramo sa
12 gospodinom Hannisom oko ovoga. Generalno nemamo problem sa ovim dokumentom, sa
13 sadržajem, ali imamo problem sa načinom na koji se u... u...usvaja, generalno.
14 Prigovor je više principijelne prirode, nego suštinske. Jer svedok bi trebô da
15 identifikuje ovaj dokument, da li se radi o t... o telegramu. To je... to je
16 stvarno pitanje, da li je ovo depeša?

17 SUDIJA DELVOIE: [simultani prevod] Mogu li samo -

18 G. KRGOVIĆ: [simultani prevod] Taj deo sem potpisa, to je deo koji
19 fa...fali.

20 SUDIJA DELVOIE: [simultani prevod] Je li mogu samo da postavim jedno
21 pitanje?

22 Da li je svedok u mogućnosti da nam kaže da je ovo bio prilog depeše sa
23 kojom ovo povezujete? Da li on može da nam kaže da su i depeša i taj prilog
24 izrađeni u njegovom centru?

25 G. HANNIS: [simultani prevod] Časni Sude, za ovaj konkretan dokument on
26 ne mora to da uradi. Dokument sam govori za sebe. P1003 nam kaže, šaljemo vam
27 integralni tekst dokumenta od 4. maja, a zatim sledi deo teksta. Dakle, Vi

28

29

30

1 možete to da pročitate u P1003, videćete da je to identično.

2 SUDIJA DELVOIE: [simultani prevod] Gospodine Hannis, mislim da se ne
3 razumemo sasvim dobro. Moje pitanje ne tiče se toga da li se svedok seća, jeste
4 da je to bila obična praksa i prilično je očigledno, ali ja samo tražim potvrdu
5 da je to ono što se dogodilo. Dakle, je li to ide uz depešu gde stoji: mi vam
6 šaljem to i to? Da li je to prirodan postupak da i taj prilog ide preko njegove
7 službe?

8 Na primer, ako je postojala potreba da se depeša šifruje, da li bi onda
9 i prilog morao da se šifruje? Da li, dakle, taj prilog ide preko njegove službe,
10 ili su se oni bavili isključivo depešom, a onda prilog slali recimo nekoj drugoj
11 službi? Možda je tu bila i neka druga služba zadužena za prilog.

12 Samo sam to želeo da kažem.

13 G. HANNIS: [simultani prevod] Nisam siguran da razumem, ali dopustite da
14 ja postavim pitanje pa ćete videti da li sam dobro shvatio.

15 P: Svedoče, ako možemo da se vratimo i pogledamo dokument P1003 koji smo
16 upravo gledali. U suštini, ovo je dokument koji se prosleđuje iz centra u
17 Banjaluci i njime se prosleđuje tekst jednog naloga za koji stoji da je ministar
18 njega primio.

19 Da li imate taj dokument pred sobom?

20 G. HANNIS: [simultani prevod] Možda bi mogao svedoku da dam štampani
21 primerak.

22 G. CVIJETIĆ: Dokument još nije izašao na ekran, a svjedok nema, pa zato.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. HANNIS: [simultani prevod]

2 P: Da li vidite ovde ovaj citat? U mojoj verziji na engleskom stoji:

3 "Obzirom na pouzdane informacije da džamahirijsko-ustaške snage po
4 instrukcijama Alije Izetbegovića pokušavaju vrbovati lica srpske
5 nacionalnosti..." je li vidite to?

6 O: Mene pitate? Vidim, vidim, čitam.

7 P: Odakle biste vi u Odelenju veze mogli da primite tu informaciju da to
8 stavite u depešu koju treba da pošaljete? Da li biste Vi imali taj dokument u
9 svojim rukama?

10 O: Pogledajte, ovde piše, znači zaglavlje depeše naše iz centra, vidi se
11 da je to. Piše kome treba da ide, i dalje piše od ministra toga... ministra MUP-
12 a Srpske Republike, onaj, BiH, dobili smo naredbu, broj taj, koju vam u
13 cijelosti prenosimo. Znači, znači da je ovaj dio teksta, znači da je ovaj dio
14 teksta morao da dođe uz to. Il' je, il' je... ne može se drugačije prenijeti.

15 Je l', onaj, u našoj službi se znači otkuca taj prvi dio i prenosi drugi
16 dio. Ne...ne radimo mi sad kao što se radi sad s računarima pa ja uzmem taj
17 tekst, pa prenesem, pa ga zalijepim tu, pa idem dalje. Nego znači prek... da ja
18 faktički prekucavam nešto što je već došlo, ili...ili prilog neki.

19 SUDIJA DELVOIE: [simultani prevod] To sam ja hteo da znam, da.

20 SVEDOK: Ili il' se... il' se kompletno pre... i onda se poslje potpisa,
21 znači toga dijela gdje je ministar, poslje se samo stavi još onaj dodatni dio,
22 "molim vas da se postupi", i to, i potpiše se onaj ko...ko šalje to.

23 Drugačije to nije moglo da bude. Mislim ne znam kako...kako bi mogô neko
24 da to prekuca, nije se to moglo nalijepiti ili nešto u tom smislu,, da kažem.

25 Ja pretpostavljam da je to neki dokument ili nešto, ne znam šta je. Ja
26 mislim da ovo nije možda ni depeša, ovo je možda bio neki akt kol'ko ja vidim,

27

28

29

30

1 jel kaže, dobili smo akt, pa je onda akt vjerojatno prekucavan.

2 P: U redu. Sad bih se vratio na dokument 106 po 65ter.

3 G. HANNIS: [simultani prevod] Ne znam da li je možda vreme za pauzu.

4 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Imamo još nekoliko minuta.

5 G. HANNIS: [simultani prevod] U redu.

6 P: Gospodine Rakoviću, hteo bih da Vam pokažem jedan dokument, po svemu
7 sudeći od Ministarstva unutrašnjih poslova, i ima isti taj broj, datiran je 4.
8 maja.

9 Sam ovaj dokument, na osnovu ovoga što sam ja video i o čemu smo
10 pričali, po svemu sudeći ovo nije depeša. Ovo nije teleprintovan dokument, zar
11 ne?

12 O: Ovo što sam ja maloprije gledao, onaj ima z...z...završetak sa
13 potpisom, druga strana ovog dokumenta.

14 Druga strana, znači drugi...druga strana ovog dokumenta. Jel to
15 maloprije ja mislim da je ovaj bi...bila na ekranu. I vidim da je bio potpis.

16 P: Da, možemo to da prikažemo na ekran. Molim da pređemo na poslednju
17 stranicu, jeste, izgleda da je tu bio potpis.

18 O: I vidi se... I vidi se. Da, da. I taj dokument nije slan iz...iz
19 Centra javne bezbjede.. Centra službi bezbjednosti. Znači, on je...on je, onaj,
20 dolazio iz... vidi se odakle je dolazio, da je dolazio faktički iz - piše gore -
21 Ministarstvo, Sarajevo i tako. I drugo, fak... nije išlo ovim sistemom. Vidi se
22 da ima potpis, što znači, moglo je da eventualno faksom dođe, da dođe faksom i
23 onda se kopira, pa da se donese poštom i nešto tako, u smislu, ovaj dok... ovaj
24 akt je mogô da dođe.

25 Znači, nije moglo da dođe našim, da kažem, sistemom kripto zaštite il'

26

27

28

29

30

1 nešto, jel čim ima potpis, znači da to nije... jel samo stoji uvijek, samo stoji
2 ime i prezime. Ne može stajati i neki znak da je neko poslô.

3 P: Dobro. Dopustite da Vam postavim dva pitanja u vezi sa tim. Prvo, da
4 li ovaj dokument koji vidimo na ekranu, da li je on mogao biti poslat Centru za
5 veze, da li je on mogao biti pripremljen u Ministarstvu, u odelenju veze i
6 poslat Vašem centru?

7 Da li je to jedna mogućnost da ste Vi tako dobili tu informaciju?

8 SUDIJA HARHOFF: [simultani prevod] Paralelno sa onom verzijom koja je
9 potpisana?

10 G. HANNIS: [simultani prevod] Da, mislim da smo ranije čuli od svedoka
11 kada nam je objašnjavao kako su dobijali dokumente putem teleprinteru. Dakle, to
12 je neko pripremao, možda načelnik ili njegova sekretarica, zatim je dokument
13 potpisivan, dostavljan odeljenju za veze, zatim otkucavan na teleprinteru - to
14 je radio operater i onda je inicijalni dokument vraćen autoru. Mislim da sam
15 dobro ovo ponovio.

16 Dakle pitam, da li u sedištu MUP-a, u Ministarstvu, da li je tu mogao da
17 postoji neki dokument čiji je autor očito bio Mićo Stanišić i da je on
18 dostavljen njihovom odelenju veze odakle, gde je pripremljena ta depeša.

19 Dakle, druga mogućnost je ta /prevod engleskog transkripta: "koju
20 nameravam"/ da pitam, dakle, da li ovaj konkretni dokument je možda poslat putem
21 kurira iz centra Banjaluka?. Da li je neko drugi mogao da prenese?

22 SUDIJA HARHOFF: [simultani prevod] Da li je svedok učestvovao u samom
23 obrađivanju dokumenta, u tom slanju, dakle, da li je to išlo putem njegove
24 službe?

25

26

27

28

29

30

1 G. HANNIS: [simultani prevod] Pa meni se tako čini zato što imamo takvu
2 situaciju sa nekim depešama koje su slate iz njegovog centra. Od nekud su morale
3 da dođu.

4 Mislim, da li ja nešto gubim iz vida ovde?

5 [Sudije većaju]

6 G. HANNIS: [simultani prevod] Možda, časni Sude, Vi niste imali prilike
7 da pročitate ovaj tekst da vidite šta stoji u tom faksu koji se šalje. Tu su
8 potpuno iste informacije. Dakle, u Banjaluci je morao da postoji primerak tog
9 dokumenta.

10 SUDIJA DELVOIE: /nedostaje simultani prevod/

11 GĐA PREVODILAC: Sudija Delvoie nije uključio mikrofona.

12 SUDIJA DELVOIE: [simultani prevod] I dalje govorimo o dokumentu po
13 65ter, 106, je li tako?

14 G. HANNIS: [simultani prevod] Da.

15 [Sudije većaju]

16 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Dokument se usvaja u spis, a ujedno je i
17 vreme za pauzu.

18 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] To će biti dokazni predmet broj P1004,
19 časni Sude.

20 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.

21 [Svedok se povlači]

22 . . . Početak pauze u 17.20h

23 . . . Sednica nastavljena u 17.42h

24 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.

25 Izvolite, sedite.

26 G. HANNIS: [simultani prevod] Dok svedok ne uđe, časni Sude, ja bih samo
27 da Vam kažem da sam prošao kroz svoj spisak i da sam video da tu ima 14 depeša
28 koje su poslate iz CSB-a Banjaluka. Moj referent za predmet je napravio spisak i
29 poslaće Odbrani i pravnom savetniku. Možda oni onda mogu da pogledaju taj spisak

30

1 i da vide da li imaju neke primedbe.

2 Ostali dokumenti su ili iz CSB-a, dakle ili stižu iz SJB ili iz
3 Ministarstva, ili, za razliku od ovih, su drugačiji pa ih treba tretirati
4 zasebno.

5 [Svedok je pristupio svedočenju]

6 G. HANNIS: [simultani prevod] Dakle, preskočiti ću ove koji su poslati
7 iz CSB-a, za sada.

8 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Hvala, gospodine Hannis.

9 G. HANNIS: [simultani prevod] Molim da sada svedoku pokažemo dokazni
10 predmet, dakle, to je dokument koji je već usvojen u spis, ali imam jedno
11 pitanje vezano za njega. Radi se o P565.

12 P: Gospodin Rakoviću, sada će se dokument pojaviti na Vašem ekranu, on
13 je datiran 18. maja 1992. godine i čini se da je njega uputio gospodin po imenu
14 Zoran Jošić. Upućen je CSB-u Banjaluka.

15 Možete li da nam prokomentarišete ovaj dokument? Je li to dolazeći
16 dokument od jednog od SJB-a?

17 O: U...u to vrijeme, u to vrijeme, onaj, Banjaluka je imala svoju
18 Stanicu javne bezbjednosti. Ravnopravna sa ostalim stanicama, da kažemo,
19 najveća. i ovaj Josić Zoran je, ja pretpostavljam u to vrijeme da je bio negdje
20 gdje je bio šef... ustvari, ovdje piše načelnik odsje...odelenja, Zoran Josić.
21 On je bi, znači, načelnik odelenja, pretpostavka, u stanici javne bezbjednosti.
22 Načelnik odelenja krim policije, pretpostavljam. I on, znači, šalje depešu
23 Centru službi bezbjednosti Banjaluka, sektoru...sektor SNB, služba, pretpostavka
24
25
26
27
28
29
30

1 Službi nacionalne bezbjednosti. Ja ne znam šta bi ovdje bilo... S.... SE... SB
2 Banjaluka, sektor. Znači, pošto je CSB Banjaluka podijeljen bi bio na dva
3 sektora. Sektor javne bezbjednosti i Sektor nacionalne bezbjednosti. Odnosno
4 sektor... ah, sektor... Još je uvijek zadržano, to bi bio Sektor državne
5 bezbjednosti, ali vjerojatno da je zadržano, bilo bi nacionalne bezbjednosti. I
6 piše, veza vaša depeša ta, obaveštava vas da SJB Banjaluka -

7 P: Da, to mi je jasno. Samo da Vam postavim sada jedno pitanje. U CSB-u
8 Banjaluka, da li su dokumenta od, ili koji su bili namenjeni državnoj
9 bezbednosti, da li su oni obrađivani u Vašoj službi?

10 O: Dokumenta koja su... kad sam ja došao i počeo raditi, dokumenta
11 koja...koja je slala državna bezbjednost i koja su dolazila u Službu državne
12 bezbjednosti su, ako su išla ovim sistemom... Onaj, uglavnom su išla ovim
13 sistemom našim, znači išli su ovim, teleprinterskim sistemom. Ovde... mislim,
14 ova depeša nam nije...ne možemo vezati ništa za nju zato što je sjedište i jedno
15 i drugo je tu pa je ovo vjerojatno samo urađeno nije...nije išlo preko nas ništa
16 nego to je odštampano, urađeno, potpisano i onda je vjerojatno da su sekretarice
17 prosledile onaj, iz je...s...je... iz jedne prostorije, da kažem, u drugu
18 prostoriju. Tako ja vidim. Ali inače, onaj, većinu depeša, barem u to vrijeme
19 kad sam ja bio, došao, onaj, rađena je i za službu državne bezbjednosti. Mada su
20 oni imali, kasnije već su se nešto izdvajali, imali i svoje, da kažem, svoj neki
21 poseban sistem, računarski već su počeli negdje al' ne mogu ja sjetit se kad su
22 on... se malo izdvajali, tako da je toga bilo manje.

23 Ali su uglavnom depeše išle i obrađivane i... i kod nas i... i dobijano
24 za njih i mi smo ih slali drugima.

25 P: Dobro. A da Vas pitam, gde je bio lociran SJB Banjaluka u odnosu na
26 CSB Banjaluka? Da li ste vi bili u istoj zgradi?

27 O: SJB Banjaluka, znači, načelnik, krim policija, načelnik, su bili u
28 istoj zgradi. A SJB Banjaluk...u pored, znači, g...o... krim policije i
29 načelnika, normalno, pripadale su i pripadajuće policijske stanice koje su bile
30 tada u Banjoj Luci. Mi smo tada imali tri policijske stanice i...i

1 policijsku stanicu za bezbjednost saobraćaja. PS Centar, PS Budžak, PS Mejdan. I
2 to je bilo pod patronatom direktno SJB, onaj, Banjaluka.

3 P: Dobro. Imam još dva pitanja. Pri vrhu vidimo broj 11-2/02. Šta Vam to
4 govori u pogledu toga koja osoba ili jedinica je ovo poslala?

5 O: Ja ovako gledajući, 11 znači to je centar, crtica dva to bi mogla
6 biti, ova dvica da bi to moglo bit CSB Banjaluka, pretpostavljam, kroz 02 krim
7 policija, to su ono što sam ja govorio, 01 je uniformisana, a ovo krim policija,
8 a ovaj broj bi bio broj depeše kroz 92. Vidi se i potpisnik, vidi se sve jasno
9 da je, da je načelnik odeljenja krim policije SJB poslao to prema ovima šta je
10 napisano gore.

11 P: Hvala.

12 G. HANNIS: [simultani prevod] Časni Sude, čisto da bismo bili jasniji, u
13 engleskom stoji: Veza vaša depeša broj 11-2/02 1034/92 /u engleskom transkriptu:
14 "11-1401"/. Mislim da u originalu vidimo tačan broj. Ne znam da li treba da se
15 šalje na proveru, ali samo sam hteo da skrenem pažnju na to.

16 Ovaj dokument se već nalazi u dokaznom spisu.

17 I ako bismo sada mogli da pokažemo svedoku dokument po 65ter, 442.

18 P: Po svemu sudeći ovo je dokument iz SJB-a Prijedor i upućen je Centru
19 CSB-a Banjaluka, načelniku, dežurnom operativnom.

20 Pre svega da li možete da nam kažete šta je to operativno dežurstvo bilo
21 u CSB-u Banjaluka?

22 O: Operativno dežurstvo u CSB Banjaluka bila je jedna dežurna služba
23
24
25
26
27
28
29
30

1 koja je pokrivala, da kažem, 24 sata poslove, uglavnom poslove policije, a i
2 koordinirala je sa ostalim stanicama javne bezbjednosti, kol'ko ja znam. Oni su
3 istovremeno u to... u to vrijeme, a i dan danas i to i danas radi, prikupljali
4 su podatke, pripremali su jutarnje biltene i to i danas se radi.

5 Od... ovde očito vidi se da je CSB taj koji je slao depešu, vidi se da
6 je SB Prijedor, vidi se da je dole načelnik u potpisu, Prijedora. Ali ja kažem,
7 u...u šta je jedina falinka kod ove depeše što uvijek kad se kaže CSB Banjaluka,
8 onda se uvijek piše prvo načelniku, pa onda druga ide u operativno dežurstvo,
9 šta ja znam, šefu ili ne znam ni ja, tako nešto. Od mene ide operativnom
10 dežurstvu, pa načelniku to /?nikada/ ide. Al' eto, to je to.

11 I danas operativna dežurstva i prije, znači, je bilo to koje je svih 24
12 sata radilo. Uglavnom budu po dva dežurna, sve šta oni u... u odsutnosti, znači
13 u odsutnosti, faktički zamjenjuju načelništvo. Oni su ti koji koordiniraju. I
14 danas mi kad depeše, kad dođe kakva depeša za načelnika centra ili za nekoga
15 drugoga načelnika sektora il' nije važno, mi te depeše... mi te depeše, onaj,
16 dostavljamo operativnom dežurstvu.

17 P: Dobro. Da Vas tu zaustavim, izvinjavam se. Izvinite, ponestaje mi
18 vremena i zato moram tu da Vas zaustavim. Potrebno mi je da se fokusiramo na
19 1992. godinu.

20 U dnu ove stranice vidim nešto što je prevedeno kao 2. jun 1992. Duško,
21 CSB, u 20 časova, zatim Dragan, operativni dežurni u 20.25h.

22 Da li znate ko su te osobe, na šta se to odnosi?

23 O: Pa kol'ko ja vidim, pretpostavljam da mogô ovaj prvi dio bit da je u
24 20.20h Duško vezista dobio depešu, a da je u 20.25h predao operativnom dežurnom.
25 Kol'ko ja ovako vidim i šta bi trebao bit normalan put. Jer drugog Duška ne
26 znam, mislim, i...i to očito da je to. Jel' napisan je datum, napisano vrijeme,
27 i napisan Duško.

28 P: A ovo, po svemu sudeći, nije poslato teleprinterom, jer vidimo potpis
29
30

1 i rukom pisan tekst. Dakle, kako je onda ovaj dokument došao do CSB-a? Putem
2 kurira ili?

3 O: Po ovome sada ja... ja isto, gledajući ovaj dokumenat ne vidim, ne
4 vidim oznaku, a da je eventualno faksom došao, obično bude broj faksa, odnosno,
5 broj odakle je došao i to. Moguće, na primer da je... da je došlo nekim drugim
6 putem. A taj drugi put je ovde u ovom smi... ako nema nije došô... očito nije
7 došô depešnim saobraćajem čim ima potpis, nije došao, onaj, mogô da... znači, da
8 dođe faks, ne vidi se da je došlo faksom, bude obično neko zaglavlje broja faksa
9 i to. Moglo je da dođe kurirom.

10 Mislim, nisam siguran, ali drugog načina ne znam drugačiji način kako je
11 moglo doći.

12 P: Hvala Vam.

13 G. HANNIS: [simultani prevod] Želio bih da ponudim na usvajanje dokument
14 442.

15 SUDIJA DELVOIE: [simultani prevod] Gospodine Hannis, svedok je ipak
16 siguran, dakle, da je ovaj dokument obrađen u njegovom centru. On ga prepoznaje.

17 G. HANNIS: [simultani prevod] Pa mislim da je svedok naznačio da je ovde
18 potpisala osoba koja je radila u centru.

19 SUDIJA DELVOIE: /nedostaje simultani prevod/

20 G. KRGOVIĆ: Časni Sude, svedok nije pitan jedno osnovno pitanje. Da li
21 je... da li je ovaj dokument primljen, da li ima dokaz da je primljen u...u
22 centru. To je ono, da bi se napravila veza između dokumenta i svedoka. Jer ovo
23 nije telegram, ovo je običan dopis.

24 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Izgleda da svedok želi nešto da doda.

25 SVEDOK: A znate šta, ja sada po...ponovo kad se vratim, onaj, na ovaj
26
27
28
29
30

1 p...papir, gospodin sudija pi... kaže, da l' je rađeno otprilike u ovom našem.
2 Očito ovo nije obrađivano u našem centru, znači u Centru, nit smo ga mi u Centru
3 kao preko svojih sredstava veze ga sigurno nismo primili.

4 Ja sam, ja sam ovde, onaj, pomislio kad je potpisan Duško, da...da neko,
5 da l' je to kakvom drugom poštom, kurirski, nije dostavljeno možda u naš centar.
6 Moguće da je dostavljeno direktno u d... operativno dežurstvo, da je neko još
7 dobio to, ne znam ko bi mogô bit ovaj Duško. Ja jedino što kažem da znam Duška u
8 ve...vezi. Jel' obično, znači dežurne službe koje su bile tada, bila je
9 Operativno dežurstvo i bilo je veza. To je, znači, oni su imali 24 sata, ovaj,
10 dežurstvo i danas to imaju. I znači ako je neko došô u to vrijeme popodne,
11 naveče, ni... nema kome da preda dokumenat. Vjerojatno da je mogô da preda il'
12 našôj... na našu vezu možda je došô, predô, ovaj Duško zapisô kad je ga je
13 zaprimio i odnio dole u Operativno dežurstvo u dva... nakon pet minuta. Iz tih
14 razloga ja kažem da je, da je možda eventualno naša Veza mogla da sudjeluje u
15 tom poslu. Ali se ovdje drugo, ništa ne vidi drugo. Vidi se, vidi se da nije
16 išlo depešnim saobraćajem, to se vidi, jel ne bi bilo potpisa. Drugo ništa ne
17 mora značit', onaj, i da je uopšte i došlo to tako nešto. Moglo je bilo gde da
18 se kopira.

19 Nema nigdje posla...potpisa nekog primaoca pa da kaže, on je samo napisô
20 u 20... Dragan neki odnosno ne znam kako sad ovde piše, Dragan, operativni
21 dežurni.

22 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Hvala, gospodine Rakoviću.

23 Gospodine Hannis, svedok je dobrovoljno dao ovaj odgovor i zar to ne
24 daje smisao prigovoru gospodina Krgovića?

25 G. HANNIS: [simultani prevod] Pa da, izvesnog smisla. Možda bih mogao da
26 postavim svedoku još jedno pitanje.

27 P: Da li nam Vi sada kažete da ozbiljno sumnjate da je CSB Banjaluka
28 primio ovaj dokument?

29 O: Po ovome... po ovome ne bi moglo se zaključit', jel nema nigdje
30

1 potpisa. Nije išlo sistemom. Nema nigdje potpisa. Piše, kaže, Dragan neki, piše
2 Duško neki, mislim. Ali nema da i... da je ja...ja sam uvijek zato insistiram
3 kad se... kažem, daj se potpiši. Sad kad bi meni potpisô, onda bi čovjek mogô
4 da...da kaže, ima potpis, znači neko ga je sigurno primio od...od tog
5 operativnog dežurstva.

6 Ja govorim samo da bi pretpostavka bila da bi eventualno to tako moglo
7 doći da je neko predao nekom mome Dušku gore koji je radio kod mene, da je taj
8 Duško nakon pet minuta odnio taj dokumenat dole u Operativno dežurstvo. Jel
9 drugome nema kome da ga preda, pored toga što je i naslovljeno čak na Operativno
10 dežurstvo.

11 Ali ne možem da tvrdim da je taj dokumenat uopšte došao. Ja samo govorim
12 o tome da je moglo tako da se desi.

13 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Gospodine Hannis, zar Vas to ne stavlja
14 malo u ograničenu situaciju?

15 G. HANNIS: [simultani prevod] Časni Sude, molim da se ovo označi radi
16 identifikacije.

17 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Riješićemo to.

18 G. HANNIS: [simultani prevod] Naravno, neka se još posebno provjeri u
19 budućnosti od strane neke druge osobe.

20 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Naravno. Pretpostavljam, dakle označiti
21 ćemo za identifikaciju.

22 G. HANNIS: [simultani prevod] Hvala.

23 SEKRETAR: [simultani prevod] To će biti dokazni predmet P1009, označen
24 radi identifikacije, časni Sude.

25 G. HANNIS: [simultani prevod] Uredu. Dobro, sad bih volio da nam
26 pokažete dokazni predmet P654, datiran 25.05.1992.

27 P: Što nam možete reći o ovom dokumentu? Je li to depeša koja je išla iz
28 Vašeg centra?

29 O: Po ovome kako ovde vidim, iz...izgleda da je tako. Znači, ima
30

1 zaglavlje gore, ima broj, ima kome je uru...uručeno, kome je upućena depeša, da
2 kažem, svim SJB, poziva se na neku vezu, znači na neku depešu raniju, 11-140 u
3 odnosu na 11-148 koja je sadašnja i potpis je načelnika centra, odnosno, njegovo
4 ime u...u...u zaglavlju dole, potpisano.

5 I vidi se da je išla teleprinterom, vidi se DX, da je bila otvorena
6 depeša i to je sve šta... šta se može vidjeti.

7 G. HANNIS: [simultani prevod] Sada molim dokazni predmet po popisu
8 65ter, broj 412.

9 P: U ovom dokumentu se traži od CSB-a da provede svoje obaveze vezano za
10 provođenje planova konfiskacije ilegalnog oružja.

11 A sada, na isti dan 25.05. isto imamo 412 prema pravilu 65ter, isti
12 datum kao prethodni dokument.

13 Dakle, svjedoče vidite li ovo? Je li to isto depeša? Ili je to
14 originalni dokument koji bi recimo bio poslan da se od njega napravi depeša? Što
15 je ovo?

16 O: Pa ovo bi prije ličilo na to, znači, na dokumenat od kojeg je trebalo
17 da se napravi depeša. Da je išlo... ustvari da je... da se pošalje kao depeša
18 našim sistemom. Očito da...da je SJB Prijedor slao i vidi se dole u zaglavlju,
19 ali potpisnik je... nije... Potpisô je neko u ime načelnika Stanice javne
20 bezbjednosti. Sistemom našim nije išlo, da je išlo depešnim saobraćajem, onda bi
21 se, onaj, onda ne bi bilo ovog potpisa, ne bi se vidio potpis. Da je išlo
22 faksom, ja pretpostavljam da bi se vidio onda gore broj faksa i nešto.

23 To je očito da je i dal' je depeša samo...sama za sebe negdje ostala
24 il' je... ili je samo bila pripremljena da se šalje pa nije otišlo nikuda, il'
25 je možda poslata, mislim, ne znam ja sad, možda je i otišla depeša al'
26 nema...nema toga, da kažem, dijela koji je otišao. Ali ovo je očito

27

28

29

30

1 priprema...priprema depeše da ide.

2 Ali ima još nešto ovdje simptomatično, mislim šta bi, ne bi ni to, jel
3 postoji vidite gore ovaj još neka oznaka PS II-10. što opet ne...nešto govori da
4 je... da je... po tome još neko nešto šarao, da kažem, pisao, dopisivao nešto.

5 P: Znači, ne znate što bi to trebalo značiti, ta oznaka koju ste sada
6 spomenuli?

7 O: To samo može bit PS policijska stanica neka, 2-10, al' ne znam šta bi
8 to... to je PS rimsko II, ne znam.

9 P: Broj na ovom dokumentu 11-12, što bi to značilo, je li znate možda?
10 Je li to Prijedor 11-12?

11 O: To bi bilo, pa je... 11 je... ja uvijek govorim, to je ukupan, znači,
12 centar 11, a 12 je vjerojatno Stanica javne bezbjednosti Prijedor, kao što je
13 broj malopre kad smo govorili, broj 2 da je bilo možda Stanica javne
14 bezbjednosti Banjaluka, i tako. Poslje da su ti brojevi značili stanicu, onaj...
15 numeracija Stanice javne bezbjednosti.

16 G. HANNIS: [simultani prevod] Možemo li ovo predložiti da se označi radi
17 identifikacije?

18 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Može, gospodine Hannis.

19 Prethodni dokument, jesmo li to stavili u dokazni materijal? Ovaj
20 prethodni.

21 G. SEKRETAR: [simultani prevod] To će biti dokazni predmet P1006,
22 označen radi identifikacije, časni Sude.

23 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Hvala Vam.

24 G. HANNIS: [simultani prevod]

25 P: Svedoče, spomenuli ste telefakse. Ja bih Vam htio pokazati dokazni
26
27
28
29
30

1 predmet 144, prema popisu 65ter, datiran 29. maja. /?C?/ Prijedor. /.../

2 Čini se da je ovo izlazni dokument iz CSB-a Banjaluka. Možete li nam
3 reći kako je ovaj dokument poslan?

4 O: Po ovome, da kažem, kopiji ovoga dokumenta ja, mislim, vidim da je
5 oznaka, znači, polazna oznaka je oznaka je oznaka našeg centra. Dole vidim u
6 zaglavlju, načelnik centra, al' vidim nešto drugo, da je... da je dokumenat za
7 načelnika Centra potpisao neko koristeći, normalno, ovaj, brojeve od načelništva
8 kol'ko ja vidim.

9 Jel, ako je krim ili da ne čitam dokumenat pa kad bi možda čitao onda bi
10 se vidjelo o čemu se radi. Da l' radi krim policija ili ne. Po ovome,
11 pretpostavka da je ovo radila krim policija. Dok se spominju razbojništva,
12 krivična djela, na... pljačke, švercovi deviza i tako dalje. I neko ko je u krim
13 policiji, on je koristio ovaj broj u ime i u ime centra u ime načelnika neko je
14 slao... slao ovo i očito vidi se daje... da je ovo išlo, onaj, faksom, jel ovdje
15 ima prikazan je naš broj faksa 39155, 78 broj 39155, to je bio broj faksa
16 Centra.

17 Drugo ja ne vidim ništa posebno. Znači. nije išo depešnim saobraćajem,
18 vidim da je to DX, znači normalna neka depeša, išo je faksom po ov... ima naslov
19 CJB, svima na regiji. Da l' su mogli svi primiti, jer ja znam da nisu svi ni
20 imali faksove, al' ne znam kako je to išlo. Da l' su nekima možda tu istu depešu
21 pre...prekucavali pa su slali nekim drugim sredstvima, to ne znam.

22 P: Dobro. Sada bih Vam postavio pitanje vezano za ovaj dokument. Gdje je
23 bio fizički taj faks? Je li to bilo kod Vas, u Vašem centru, u Vašem području?

24 O: Mislim da je bio u našem centru.

25 I to, bio je tamo gdje su bili i ovi teleprinteri. Zato su... zato mi je
26 manje... nisam ga ja viđao, da kažem to.

27 P: Ako je recimo postojala stanica javne bezbjednosti koja nije imala
28 telefaks putem kojeg bi mogla primiti ovaj faks, da li bi na ovom dokumentu

29

30

1 trebala biti neka oznaka da se taj dokument dostavi nekim drugim alternativnim
2 sredstvom komunikacije?

3 O: Pa, onaj, znate, onaj, pošiljalac nikada nije pisao posebno izjavu
4 ako nešto nije posebno, pa kao akt slao. Pošiljalac uglavnom pošalje dokumenat
5 nama, onaj, gore na, da kažem, na Vezu. Ako je dokumenat, u dokumentu piše da je
6 šifrovan dokumenat onda mi sigurno ovakav dokument šifrovan ne bi poslali
7 faksom. Ali s obzirom da...da je dokumenat DX, daje dokumenat vjerojatno je
8 otvoren nema ovdje oznake, al' čim nema oznake "š" znači da je bio dokumenat
9 otvoren. Onda smo mi takve otvorene dokumente mogli da pošaljemo i drugim
10 sredstvom veze. A to jedno od drugih sredstava je upravo bio i faks.

11 Pa moguće da je nekome otišlo faksom a možda je nekom otišlo nekim i
12 drugim putem.

13 P: Da, ali moje pitanje je operater u vašem centru ili neko ko je dobio
14 ovaj dokument i poslao ga faksom, ako nije bilo faksa u nekoj Stanici javne
15 bezbjednosti da bi ga uopće mogli zaprimiti, moje pitanje je da li bi možda tu
16 trebala postojati neka oznaka da se nekim alternativnim sredstvom komunikacije,
17 na primjer kurirskom službom ili nekim drugim sredstvom, pošalje ovaj faks. Da
18 li bi se to tu trebalo negdje naznačiti? Ja pretpostavljam da ste Vi trebali
19 evidentirati sve što ste slali kako biste mogli dokazati autoru da ste Vi to
20 ipak poslali. Jeste li to negdje evidentirali i da li se to vidi na dokumentu?

21 O: Pošiljalac, slušajte, pošiljalac kada, onaj, to odradi i ako nije
22 negdje uspio da pošalje da...da je ispustio neku stranicu da nije poslao, da
23 nema, ove, mogućnost, onda on obavještava, vraćajući, prilikom vraćanja izvorne
24 depeše, izvorne depeše, obavještava pošiljaoca da depešu nije mogao da pošalje
25 to je praksa, da kažem, da nije mogao da pošalje eventualno neku stranicu od...
26 jel kad kaže se svim na regiji, znači svim stanicama i on zna kome nije poslao i
27 onda on upiše tamo da nije da nije otišlo tomu.

28 E sada, pošiljalac, šta on čini, on...on može da razmišlja, možda i ne
29 treba da pošalje. Nekada se tako desi pa kaže, ajd' nećemo ni slati. Il' će

30

1 neko... ići eventualno nekim drugim putem, a to znači eventualno poštom,
2 kur...kurirom ili nešto tako slično. Ili eventualno ako... ako ima, ako ima
3 teleprinter onda ga je... onda je sigurno ovaj pošiljalac odnosno naš operater
4 morao da ga prekuca i da pošalje, onaj, ovim, sredstvom - teleprinterskim
5 sistemom.

6 P: Hvala Vam.

7 G. HANNIS: [simultani prevod] Časni Sude, ja bih predložio da se ovo
8 uvrsti u dokazni materijal, 144.

9 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Usvaja se i dodijeliti će mu se oznaka.

10 SEKRETAR: [simultani prevod] To će biti dokazni predmet P1007.

11 G. HANNIS: [simultani prevod] Hvala.

12 Možemo li sada vidjeti dokument 2571 na temelju pravila 65ter?

13 P: Gospodine Raković, ovo je dokument od 22.06.1992. i čini ste da ste
14 Vi autor ovog dokumenta.

15 O: Jesam. Jesam, jesam.

16 P: Imam dva pitanja. Na dnu gdje piše: primio ?Šunkić, zadnji dolje
17 redak, dana 22.06.

18 Je li znate ko je bio taj Šunkić i gdje je radio?

19 O: Sunkić Vidosav, mislim da je ime Vidosav, sad kol'ko se sjećam je bio
20 penzionisani radnik naše službe ranije, prije nego što sam ja došao, pa kad...
21 pa je poslje vjerojatno da je angažovan kao rezervni... u rezervnom sastavu pošto
22 je on bio pripadnik rezervnog sastava u policiji i da je, onaj, angažovan kao
23 rezervni sastav. I bio je znači radnik i ranije radio je poslove veze RT Teža.

24 P: Na vrhu vidimo da je nešto i rukom napisano i imamo broj 11-12/513.
25 Mislim da smo se već prije usuglasili da se čini da je to broj povezan sa
26 Stanicom javne bezbjednosti Prijedor, je li to tačno?

27 O: Pa ja na osnovu ovih...ovih gore po...onaj, brojeva i na osnovu ovih
28 imena koje vidimo ovdje napisano pretpostavljam mislim da je to Stanica javne

29

30

1 bezbjednosti Prijedor.

2 Znači, ja sam to poslao načelniku CSB-a Banjaluka za informaciju da...da
3 je upoznat, poslao sam načelnicima stanica bezbjednosti... javne bezbjednosti
4 svima na terenu i poslao sam odeljenjima veze, odeljenjima veze u SJB pošto su
5 stanice javne bezbjednosti imale i..i svoje kao odeljenje veze, ove...ove veće
6 stanice, to je u Prijedoru i šta... I tekst koji... koji je pisan, to sam ga ja,
7 onaj, pisao i poslô.

8 P: A imena i rukopis na vrhu, piše Rajković Mićo. Jesu li to imena koja
9 su bila prisutna u Prijedoru? Dakle, D. Janković, R. Mijić i M. Janković, jesu
10 li to ljudi iz Prijedora?

11 O: Onaj, kol'ko ja znam postojali su Jankovići i Mijići su postojali u
12 Prijedoru i radili u Prijedoru. A oni su, znači, na svoju... na svoju depešu
13 dodavali vjerovatno ta imena, i vjerovatno da su nekoga, možda su kopirali i za
14 ove ljude dali da i oni upoznaju se malo sa...sa sadržajem ove depeše, da vode
15 računa o... o načinu slanja depeša i tako. To je... to je bila poenta ove depeše
16 koju sam ja poslao.

17 P: Hvala Vam.

18 Časni Sude, htio bih da se i ovaj dokument usvoji u dokazni materijal.

19 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Usvaja se i dobit će oznaku.

20 SEKRETAR: [simultani prevod] To je oznaka dokaznog predmeta P1008, časni
21 Sude.

22 G. HANNIS: [simultani prevod] Hvala. Sada molim da nam pokažete dokument
23 po pravilu 65ter, 488.

24 P: Gospodine, ovo je dokument od 24. jula 1992. čini se da je to također
25 dokument iz Prijedora prema Banjaluci, Centru državne bezbjednosti. Možete li
26 nam bilo što reći o ovom rukopisu na dnu? Piše 24.07.1992. i "Rodić", je li
27 znate tko je to možda?

28 O: Pretpostavljam. Jedino prezime u centru veze je bio jedan radnik veze
29 koji, da kažem, eto još uvijek radi u Čelincu. On je, ovaj, vjerovatno tu depešu

30

1 zaprimio u 19.50 i potpisao da je primio. Očito, vidi se da je depeša došla iz
2 Prijedora, došla za CS...CSB Banjaluka i vidi se da je po ovlaštenju neki Đuro
3 Prpoš, vjerojatno da je pripadao tamo i radio tamo. E, sad samo ostaje sporno da
4 je ova depeša... ova depeša na koji način je došla, pošto ima ovaj potpis. To je
5 malo onako, onaj, ne vidim nekih drugih načina. Ne vidim, nije mogla da dođe
6 sistemom sa potpisom, jel može biti po ovlaštenju sve napisati, ali, onaj, ne
7 može bit parafirano, znači da depeša nije došla ovim sistemom, našim sistemom,
8 teleprinterskim. Ne primjećujem ni eventualno brojeve faksa da...dal' pošiljaoca
9 ili eventualno primaoca, tako da i...i ova depeša i s obzirom na vrijeme koje je
10 bilo, koje je ovdje upisano, da je pretpostavka moja lična je da bi... da bi...
11 da je mogla da dođe, neko ko je dolazio kao po nekim drugim poslovima, pa između
12 ostalog i kurirski taj dio posla da je odradio, pa je dostavio depešu u...u naš
13 centar veze i Rodić je zaprimio nju i vjerojatno je da je on dalje prosledio
14 kome je trebalo.

15 P: U krugu, dakle, ovo zaokruženo stoji BM. Je li znate šta to znači,
16 taj BM ispod imena Rodić?

17 O: N... ma vidim neki kružić, al ne, ne znam šta bi mu to značilo. Znam
18 da Rodić Milorad, e sad šta mu BM znači... ovaj naš vezista Rodić Milorad. Šta
19 mu je BM, to ne znam, al' da l' je to BM, da nije nešta drugo, ne znam. Baš
20 gledam... ne bih znao to šta je. Ovo mi je sve poznato, vidim vrijeme, vidim
21 datum, vidim vrijeme, vidim ime, pretpostavljam da je Rodić naš, da l' je još
22 kakav bio Rodić g...gdje u operativnom dežurstvu negdje, ja kažem pretpostavljam
23 pošto se radilo o posljepodnevnim, večernjim satima, ja se, ja znam da je na
24 primer u Operativnom dežurstvu radio prije jedno pet šest godina, znam da je bio
25 neki Rodić, otišô u penziju, da l' je taj bio tada slučajno ili u Operativnom
26 dežurstvu, pa da je primio, ne znam. N...nije mi to poznato.

27 P: Možete li nam potvrditi da li je ovaj dokument zaprimljen u Vašem
28 centru u Banjaluci?

29 O: Pa, maloprije sam rekao, ne mogu da potvrdim. Ja pretpostavljam ako
30 je Rodić naš, moj Rodić koji je radio kod mene, on potpisao, onda ga je on

1 primio. Ali ako postoji još kakav Rodić, pošto ne piše ovde koji Rodić. Nije
2 došlo sistemom da se vidi da je došlo sistemom teleprinterera, pa da znam da je
3 moralo doći onda našim sistemom i da je došlo kod nas. Ne vidim broja faksa da
4 je došlo nekim, pa da je došlo na naš. Ne vidim ništa. I zato kažem, po... možda
5 je još postojao neki Rodić, ali znam da je kod mene bio Rodić.

6 P: Dobro. Sad ću Vam pokazati sljedeći dokument, to je 1264, na temelju
7 pravila 65ter.

8 G. HANNIS: [simultani prevod] Da, časni Sude, ako smijem?

9 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] To će biti dokazni predmet P1009,
10 označen radi identifikacije, časni Sude.

11 G. HANNIS: [simultani prevod] Hvala Vam. Ako možemo sada pogledati
12 dokazni predmet 1264, 65ter.

13 P: Gospodine Raković, ovo je dokument od 03.08.1992. i čini se da je to
14 dokument koji je poslan iz Vašeg CSB-a i piše da je to napisao Sreto Gajić.
15 Jeste li poznavali tog gospodina?

16 O: Ma poznavo sam ja tog gospodina Sretu Gajića, ali... ali ja ne vidim
17 da je, da bi ovo moglo da je... da je, da bi moglo bit poslato iz... iz CSB-a,
18 ja... nešta mi je ovdje... Dobro, po...po de... po broju vidim, kao 11-1/01 i
19 to. Da li je koristio broj od... od... od...od uniformisane policije odnosno,
20 odeljenja policije, nekoga, to ne znam. Ali, mislim ona... ona je napisana ono
21 što bi se rekli, baš bez veze. Piše MUP Republike Srpske BiH, odnosno MUP Srpske
22 Republike BiH, ministru, Sarajevo. A...a onda bi ovaj, ovo CSB trebalo da stoji
23 n...na ovom kraju, pa vidi se... Iz svega ovoga, kad bi... vidi se da je malo
24 nestručno, neko ko je pisao da je nestručno, vjerovatno kad bi se ovo prebacilo
25 na ovu stranu, pa se stvorilo da kajem /?kažem/ jednu cjelinu CSB Banjaluka, a
26 da ovo da se pomjeri ono što... kakva je, kakvo je pravilo da se na lijevu
27 stranu stavlja, onaj -

28
29
30

1 P: Stanite sad, molim Vas samo. Dakle, moje pitanje je bilo samo da li
2 znate ko je Sveto Gajić.

3 Gospodin Gajić je bio inspektor iz Ministarstva koji je izlazio na
4 teren, u Banjaluku, na primjer, da provede inspekcijski nadzor u pogledu
5 posebnih jedinica. Jeste li to znali?

6 O: Nisam to znao. Ja sam Sretu Gajića samo ovako znao. Ja čak ne znam,
7 mislim, ja sam mislio da je on radio u... Mislio sam da je radio, kad se vratim
8 nazad, da je radio na...na u graničnoj policiji. Tako sam ja mislio. Nemam po...
9 i samo znam da je bio pripadnik policije. Gdje je radio ne znam, da l' je radio
10 u Centru, da l' je radio u...u Ministarstvu, stvarno ne znam. Znam da sam ga
11 sreo i da smo se pozdravljali ovako, ali nemam pojma gdje je radio. Nije bio
12 nikako na nekom rukovodećem mjestu da bi ga ja zapamtio po nečemu, ne znam.

13 A ovdje piše, načelnik odelenja za organizaciono mobilizacijske poslove
14 nemam pojma ka... da je to postojalo kod nas.

15 P: Pa, ne znam da li je to postojalo kod Vas. Je li bilo takvo možda
16 odelenje u Ministarstvu na nekoj višoj razini?

17 O: To mi je još manje poznato. Ja znam da takvo odelenje kod nas, kol'ko
18 ja znam, nije postojalo. Da li u Ministarstvu tako nešto postojalo, to mi je još
19 manje poznato, jer bio sam toliko udaljen od Ministarstva da stvarno ne znam.

20 P: Ako je gospodin Gajić inspektor koji provodi inspekcijski nadzor u
21 ime Ministarstva u vašem centru i da on recimo je tada htio poslati depešu ili
22 telegram natrag u Ministarstvo, kako bi on to poslao? Je li bi to moralo ići

23
24
25
26
27
28
29
30

1 tada preko Vas i preko Vašeg centra?

2 O: Ako bi išlo, onaj, ovim sistemom, ako je došlo ovim sistemom onda bi
3 moralo preko nas. Moguće, ja kažem moguće po ovome da je... ako je, ako je ovo
4 došlo, po ovom vidi se da bi mogla bit depeša. Moguće da je koristio broj ovde
5 kol'ko ja vidim da je... da je broj, vjerojatno policije, da je koristio ove
6 uniformisane policije i da je neko donio sa njegovim potpisom gore u Centar, s
7 obzirom da je taj broj, neko je to, moguće da je pošlo, ja stvarno to ne...ne
8 bih mogao da znam. Samo znam da...da nije mogô niko drugi doći da... da šalje
9 depešu od nas, nego su morali da to od...odrade naši radnici koji su tu bili.
10 Nije on mogô doći privatno pa reći, znate šta, daj, bi li mogô nekom poslat ovu
11 depešu. To nikad neće niko uradit sigurno, i nije mogô da uradi bez zavodenja u
12 knjigu, bez nekog potpisa, bez nekog prava. Da l' je on imô pravo uopšte da
13 on... da on potpisuje takvu depešu, to ja ne znam.

14 P: Shvaćam, dobro. Ovdje na vrhu je isto jedan broj, prvi broj 11-1/01,
15 je li to možda temeljna policija, uniformirana policija?

16 O: E pa, o tom ja i govorim da je... nije sve to nekako kompletno. Ovdje
17 11-1, 11 - ajd to je Centar, l to m...meni malo nepoznato šta bi bilo. Ovo kroz
18 01 to bi trebalo da bude, onaj, uniformisana policija. Vidi se ovde CSB
19 Banjaluka da je stavio, vidi se DX, ovo ostalo ne bih znao, i vidi se kome je
20 trebalo da se pošalje to.

21 P: /nedostaje simultani prevod/

22 GĐA PREVODILAC: Gospodin Hannis nije uključio mikrofona.

23 G. HANNIS: [simultani prevod] Ovo ime, Tomo Mirosavić, ime koje je na
24 navedenom dokumentu, je li znate ko je bio taj?

25 O: Nikad čuo nisam za njega.

26 G. HANNIS: [simultani prevod] Časni Sude, predlažem da se ovo obilježi
27 radi identifikacije.

28 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Da, biti će označeno.

29

30

1 Gospodine Hannis, mi za pola sata završavamo za danas, a prije deset
2 minuta trebali ste biti gotovi, tako da ćete ujutro kada nastavimo imati još pet
3 minuta.

4 G. HANNIS: [simultani prevod] Časni Sude, vjerojatno ste svjesni
5 poteškoća, a ja ću nastojati završiti na vrijeme, ali dio od ovoga, dio naravno
6 vremena koji će mi biti potreban ovisi o tome kako će svjedok odgovarati na
7 pitanja.

8 SUDIJA DELVOIE: [simultani prevod] Ovdje s desne strane na vrhu ponovno
9 je oznaka DX i 0, odnosno O.

10 Nisam obraćao pažnju na to u drugim dokumentima, ali ovdje postoje dvije
11 različite oznake.

12 G. HANNIS: [simultani prevod] Pa to može svjedok objasniti, časni Sude.
13 Mi jesmo govorili o tome da je DX određena razina hitnosti, a mislim da nula
14 također to znači, to je niža razina.

15 SUDIJA DELVOIE: [simultani prevod] Pa zar mogu biti dvije razine u isto
16 vrijeme?

17 G. HANNIS: [simultani prevod] Evo pitanje za svjedoka.

18 O: Onaj, DXO to znači DX otvorena, obično se nisu upisivalo to O. Samo
19 se naznačava... uglavnom se naznačavalo kada je šifrovano pa kaže DXŠ, a ovo
20 nije nula ovo je O, otvorena depeša, znate. Pa ja sam zato i pričao da onaj
21 pošiljalac da je malo sve ovo izmješao bez veze, pa i ovaj CSB trebao staviti
22 ovamo, pa je ovo trebô ovamo, pa tako ispalo, to je to, sve nešto bez veze. Pa
23 ovo kome se šalje treba ići u desnu stranu, i tako. Pa njegov potpis ne bi bio
24 ovoliki preko cijele strane, i tako.

25 SUDIJA DELVOIE: [simultani prevod] Uredu, hvala.

26 SEKRETAR: [SIMULTANI PREVOD] Časni Sude, dokument 1264 po 65ter postaje
27 dokument pod brojem P1010 označen radi identifikacije.

28
29
30

1 G. HANNIS: [simultani prevod] Hvala.

2 Sledeći dokument, ako možemo da pokažemo svedoku je broj po 65ter, 521.

3 P: Ovo je dokument gdje stoji: "Stanica javne bezbednosti Prijedor" a u
4 dnu vidimo potpis: za načelnika SJB, Simo Drljača, a levo vidimo da je otkucano:
5 načelnik centra Stojan Župljanin. Možete li nam reći kako je nastao ovakav
6 dokument? Je li to nešto što je bilo poslato, a zatim je na njega dodato ime
7 gospodina Sime Drljače pre nego što je zavedeno u arhivu? Da li možete da nam
8 pomognete malo s ovime?

9 O: A evo, ja ću da pokušam, onaj, iz ovoga se vidi da je izvorna depeša
10 išla iz Stanice javne bezbjednosti Prijedor; da je, onaj, tvorac, da kažem,
11 stvaraoc depeše neko ko... ko se potpisuje "za Simo Drljača", ne znam ko je mogô
12 da bude.

13 Onaj, ovaj lijevo načelnik Centra, Stojan Župljanin, to... ovde po ovome
14 ja vidim da je totalno bez veze, ovdje..., onaj, otkucano. I treće, vidim da je
15 ovo apsolutno nije išlo, onaj, nikakvim sistemom koji... koji ja znam za
16 sisteme. Ovo kao da je negdje izvađeno iz torbe il' nešto tako bez veze. Nije
17 išlo, vidim da nije išlo, onaj, ovim... našim doku... papi.. ovim uređajima,
18 znači, teleprinterski, nije išlo ni faksom i meni je stvarno ovaj dokumenat
19 potpuno je nerazumljiv. Da piše ovdje načelnik Centra lijevo, nema veze, a
20 pošiljalac je stanica, dole u za... u... na kraju je potpis isto načelnika, da
21 kažem, stanice, odnosno "za načelnika stanice", ne znam čiji je mogô
22 sta...stavljen. Stavljen je, onaj, ime načelnika stanice Prijedor. Ovome,
23 stvarno, lijevo, ne... ja nemam objašnjenja za ovo lijevo šta je.

24 P: Dobro. Hvala Vam.

25

26

27

28

29

30

1 G. HANNIS: [simultani prevod] Časni Sude, nemam nikakav zahtjev za
2 usvajanje u spis povodom ovog dokumenta.

3 A želeo bih da pokažemo sada svedoku dokument po 65ter, 126. /u
4 engleskom transkriptu: "1263"/ Ako bi sudska poslužiteljica mogla da doda
5 svedoku ovaj štampani primerak, brže ćemo kroz njega onda proći. Hvala.

6 P: Gospodine Rakoviću, očito je ovaj dokument poslat iz Ministarstva
7 unutrašnjih poslova svim SJB-ovima, odnosno svim upravama, sedištima službi
8 nacionalne bezbednosti i po svemu sudeći radi se o zahtevu za dostavljanje
9 informacija, a u cilju pripreme godišnjeg izveštaja. Dakle, to se tiče svih
10 osoba i jedinica, za godinu dana, ili barem prethodnih devet meseci.

11 Da li ste bili upoznati sa ovim dokumentom u drugoj polovini 1992.
12 godine da je trebalo nešto da pripremite kako bi se izradio taj godišnji
13 izveštaj?

14 O: Onaj, što se tiče identifikacije dokumenta, vidi se... vidi se da
15 ovaj dokumenat ima potpis, ima pečat. /nerazgovetno/ ovo nije...nije ministrov
16 potpis, da kažem, ako smo... ako je ono maloprije bio ministar o... to i po
17 ovome se traži izvještaj kol'ko se mislim ja sad čitam, al' traži se izvještaj.
18 Izvještaj za rad...rada u, onaj, 1992. godini, gdje je tačno naznačeno šta bi
19 trebalo da sadrži, po ovome vidim ka... šta bi trebalo da sadrži taj izvještaj.

20 Iz ovoga vidim... ovako nešto ja lično nisam vidio, tek sam vidio sada kad sam ko...
21 kroz ove intervjuje i ove pripreme sam vidio ja ovakav, ovaj dokumenat. Ali znam da je prema
22 mojoj službi možda došla depeša, da kažem, u skraćenom obliku, nešto... sasvim nešto drugo gdje
23 se... gdje smo, ja znam da sam sa svojim ovim drugarima, onim, saradnicima, pripremao vezano
24 izveštaje, onaj, o stanju veza, tako, prometu depeša. Ono što je išlo... možda kadrovskoj
25 strukturi radnika i tako, ono šta...šta smo mi... pa čak sam i ja kao neka, da kažem, srednja ta
26 linija, ako posmatramo Ministarstvo, Centar, onaj, prema stanicama, onaj, slao da i...i meni
27 stanice kao odelenju dostave, onaj, izvještaj o, onaj, radu za 1992. godinu. To je uobičajena
28 praksa i to se i dan danas radi. Normalno, sa pregledom kadrova, barem ja sam tražio, jer ja
29 nisam tražio krivična djela, al' sam tražio pregled stanja kadrova, stanja opreme, stanja
30 dokumenata, potrošena dokumenta i tako. To je ono šta smo... šta smo mi insistirali i tražili po

1 svojoj liniji.

2 G. HANNIS: [simultani prevod] Molim da se ovo označi radi
3 identifikacije.

4 SUDIJA HALL: [simultani prevod] U redu.

5 SEKRETAR: [simultani prevod] Izvinite, to će biti dokazni broj P1011,
6 označen za identifikaciju.

7 G. HANNIS: [simultani prevod] Molim da se sada pokaže svjedoku dokument
8 koji je već usvojen u spis. Ovo je dokument od 12. januara 1993. godine, broj
9 P395.

10 P: Ovo je dokument upućen Vašoj grupi u Centru u Banjaluci i poziva se
11 na broj depeše 11-1/04-01. Da li možete da nam kažete na šta se odnosi 11-1/04 u
12 Vašem centru?

13 O: 11-1/04, onaj, se odnosi na odeljenje veze i kripto zaštite kojim sam
14 ja rukovodio. Ova...ovo gore, početak, Stanica javne bezbjednosti, Sanski Most,
15 po zahtjevu ove depeše koju sam ja poslao -

16 P: Izvinite. Dobro. Da pokušam ja da skratim svoje pitanje, jer mi je
17 vreme ograničeno.

18 Dakle, Vi ste, a po svemu sudeći ovaj dokument je odgovor na Vašu depešu
19 koja je bila poslata 11. januara i u kojoj se po svemu sudeći zahtevala
20 informacija vezano za uređaje za šifrovanje i telegrame. Da li je to tačno?

21 O: Tačno je sve ovo šta piše ovde: pregled stanja, kadra, kripto
22 zaštite, pregled stanja uređaja, pregled dokumenata, pregled prometa telegrama,
23 znači sve je tačno ovo šta piše ovde. Ja sam to zahtjevô i tražio da stanice to
24 nama dostave.

25 P: Dobro. A na poslednjoj stranici vidimo sažetak određenog broja depeša
26 koje su poslate i primljene. Radi se i o otvorenim i o šifrovanim depešama, a u

27

28

29

30

1 pitanju je period od januara 1992., od 1. januara 1992. do 31. decembra 1992. Da
2 li je to tačno?

3 O: Upravo to... upravo je to i traženo, i to su oni poslali i naznačili
4 su ovdje.

5 P: Dobro. Želeo bih da Vas pitam nešto vezano za Vaše redovne izveštaje
6 o radu u Vašem odeljenju. Da li se sećate da ste pripremali izveštaj krajem juna
7 ili početkom jula 1992. o radu u svojoj jedinici?

8 O: Ja ne bi sad tačno mogô da se sjetim da l' sam pripremo krajem juna,
9 al' uobičajena je praksa bila da se pravi tromjesečni, šestomjesečni,
10 devetomjesečni i godišnji izvještaj. I normalno, ostali su pravili i mjesečne
11 izvještaje.

12 To je bilo, ovako, uobičajeno. Mi...mi smo, kao odeljenje, od stanica
13 javne bezbjednosti... oni su nama redovno dostavljali svaki mjesec promet
14 depeša. To i dan danas se radi, to je takav način, dejstvo.

15 P: Hvala.

16 Želeo bih da sada svedoku pokažem dokument P595 koji je već uvršten u
17 spis.

18 G. HANNIS: [simultani prevod] Časni Sude, nisam siguran da je ovo na mom
19 spisku, ali naznačeno je u jednoj elektronskoj poruci koju smo poslali Veću i
20 Odbrani, da ima još jedan ili dva dodatna dokumenta koje bih upotrebio s ovim
21 svedokom. Mogu da Vam kažem kad je tačno taj *e-mail* poslat ako je potrebno.

22 SUDIJA HALL: /nedostaje simultani prevod/

23 G. HANNIS: [simultani prevod] Da, već su oba dokumenta u spisu. To je *e-*
24 *mail* od 24-og poslat je u 08.57h, i naznačio sam da ću koristiti ovaj dokument
25 P595 i P262.

26 P: Svedoče, ovo je izveštaj o radu u Vašem centru od 1. januara do 30
27 juna. I želeo bih sada da pogledamo stranicu na engleskom, a mislim da je u

28
29
30

1 sistemu elektronske sudnice to stranica 18 na B/H/S-u.

2 Da. Molim da malo spustimo na B/H/S-u, tako je. Hvala.

3 U delu 5.1 piše, funkcionisanje sistema veze i kripto zaštite. Sećate li
4 se da ste ovo videli tokom pripreme?

5 O: Jesam. U toku pripreme sam vidio.

6 P: Da. Tu se govori o nekim problemima na koje ste nailazili i negde 6-7
7 redaka niže, kod mene bar na engleskom, videćete u zagradi imena nekih SJB-a,
8 Donji Vakuf, Kupres, Bosanska Krupa i tako dalje.

9 I tu stoji:

10 "Zbog ratnih dejstava dolazilo je do stalih prekida telegrafskih veza sa
11 nekim stanicama javne bezbednosti..." zatim se navode koje su, "...kao i brojnih
12 kvarova koji su otklonjeni u skladu sa mogućnostima."

13 Dakle, koliko ja shvatam, Sanski Most, Kotor Varoš, Prijedor i drugi
14 koji nisu navedeni na ovom spisku, nisu imali takvih problema sa prekidom u
15 telegrafskim i telefonskim vezama. Da li bi to bio pravilan zaključak?

16 O: Onaj, na osnovu ovoga kad se pročita malo bolje, može se vidjeti
17 da...da ja u tom izvještaju, ja sam taj dio izvještaja pisao, ja govorim u prvom
18 ovom dijelu da je, onaj, da je bilo problema u teleprinterskom, znači, u tom
19 telegrafskom, onaj, dijelu veza. Znači, bilo je problema. To su, znači ti
20 kojekakvi prekidi. A ovamo dole, onaj, govorim dalje, da je... da su već
21 uglavnom inter...intervenisalo na otklanjanju kvarova i uspostavljanju veza tamo
22 gdje ih nije bilo, znači nije bilo nikakvih veza. Znači, ne govori se da s... da
23 je ovdje bilo problema u Vakufu, u Bosanskoj Kru..., šta je ovo Bosanska Krupa,
24 je l' Kupres, nego se ovdje govori, znači, u ovom prvom djelu, znači, na za već

25

26

27

28

29

30

1 postojeći sistemi koji je kao radio i tako...kako-tako, je bilo problema. A u
2 ovom drugom dijelu, znači, on praktički nije ni postojao. Kupres, odnosno,
3 Srbobran, kako smo ga mi kasnije zvali, odnosno Donji Vakuf i sad se zove Donji
4 Vakuf, nije imô nikakve veze. Krupa, nikakve, Kupres m...nije im bilo nikakvi
5 veze, nego smo mi jedva to... ja sam, sjećam se, sa...sa Telekomom išô gore tri
6 puta da pokušamo bilo kakvu liniju preko gore tamo civilnih nekih vlasti, da se
7 bar može čovjek javiti telefonom sedmično /?bar jednom/.

8 P: Molim Vas, samo da Vas tu zaustavim. Možda imamo neki problem sa
9 prevodom. Kod mene u engleskom stoji... Da, gospodine Krgović.

10 G. KRGOVIĆ: /nedostaje simultani prevod/

11 G. HANNIS: [simultani prevod]

12 P: Po svemu sudeći, Vi kažete da ove opštine, Kupres, Donji Vakuf,
13 Krupa, Glamoč i ostale, da tu nije bilo problema. Međutim, po onom kako ja vidim
14 u ovom dokumentu upravo su to stanice javne bezbednosti gde je bilo stalnih
15 prekida u telefonskim i telegrafskim linijama.

16 Je li to tačno? To su one koje su imale puno problema.

17 O: Evo ja se sada... da Vam pročitam na srpskom šta je tačno napisano.
18 Samo malo da...da po...povećate, ako možete.

19 "Aktivnosti...aktivnosti, ova aktivnost u oblasti veza i kripto zaštite
20 odvijala se u... na izvršavanju poslova i zadataka kontrole i opravljanju
21 smetnji, kvarova na uređajima i sistemima..."

22 P: Usporite malo, molim Vas, čitajte od početka.

23 Ne, izvinjavam se. Molim Vas da počnete kod rečenice koja počinje sa:
24 "Zbog ratnih dejstava..."

25 Ta rečenica mene zbunjuje. Ako možete odatle da krenete.

26

27

28

29

30

1 O: ...zbog ratnih... /nerazgovetno/. U kojem redu to negdje, ispod ovog
2 što sam ja čitao, je li?

3 P: Da, da. Mislim da je to treća rečenica.

4 O: /nerazgovetno/ ...e ja sad, kad bi po redu znao koji red, dva, četiri,
5 koji red otprilike od ovoga "stanje veza". To može tako?

6 P: Je li vidite gde je ovde zagrada sa imenima SJB Donji Vakuf?

7 O: /nerazgovetno/ Da, da. Da, Vakuf, Ku... Krupa, pa Kupres. Zbog ratnih
8 dejstava dolazilo je i do...

9 P: Dobro. E tu, dođite do početka te rečenice.

10 O: Da, da, e... da pobjegnem...

11 "Zbog ratnih dejstava dolazilo je i do..." Da, tako. Da, da, e... da
12 pobjegne...

13 P: /prevod engleskog transkripta: "Molim Vas, pročitajte nam tu rečenicu
14 naglas."

15 O: Pa hoću da pročitam samo bježi stalno:

16 "Zbog ratnih dejstava dolazilo je i do... Samo opet pobježe mi. Gore
17 nekud pobjegne. A može li malo da se stane sa tim da či... pročitam?

18 "Zbog...zbog ratnih de..." a opet pomjerite... /.../

19 "Zbog..."

20 SUDIJA HARHOFF: [simultani prevod] Izvinjavamo se, gospodine, sistem nam
21 ne funkcioniše kako treba. Dobit ćete štampani primerak.

22 SVEDOK: Da, može. Evo da pročitam po -

23 G. HANNIS: [simultani prevod]

24 P: Izvinite gospodine Rakoviću, mislim da je to u dijelu koji je
25 obeležen plavim markerom.

26 O: Evo ja ću pročitati polako:

27 "Zbog ratnih dejstava dolazilo je i do stalnih prekida TT veza sa nekim
28 stanicama javne bezbjednosti (SJB Kupres, Donji Vakuf, Bosanska Krupa, Glamoč,
29 Bihać, Teslić, Grahovo, Bosansko Grahovo, Drvar, Šipovo, Mrkonjić Grad i drugi.)

30

1 kao i brojnih kvarova koji su otklanjani u skladu sa mogućnostima. Pored ovih
2 teškoća, čest nedostatak... čest nedostatak električne energije, goriva za
3 agregate..." i tako dalje.

4 P: Hvala.

5 Ako možemo da pređemo sada na stranicu 12 u verziji na engleskom, a
6 gospodine, to je na dnu stranice koju ste čitali, tu stoji koliko je još
7 otvorenih telegrama poslato i primljeno, koliko je telegrama primljeno i
8 poslato. Da li vidite te brojke?

9 O: Vidim, vidim. Vidim, pored toga primljeno je 9.956 otvorenih depeša,
10 predano 9.686 otvorenih depeša, primljeno 728 zatvorenih depeša, predano 898
11 zatvorenih depeša, tranzitirano 2.297 depeša, itd. Vjerojatno sam ja te podatke,
12 kad su ovi meni pripremali moji i napisao to tako, i pretpostavljam da bi to
13 trebalo biti tačno.

14 P: Dobro, a možete li da nam objasnite šta mislite pod time da su 2.297
15 bile tranzitirane? Kako se to razlikuje od toga da su primljene ili poslate? Da
16 li su to one koje ste prosto prosleđivali bez ikakve dodatne informacije ili?

17 O: Ja sam i... ja sam i na ovom pripremnom... onaj, da kažem, malo smo
18 diskutovali oko ovoga tranzitirano i meni nije bilo to potpuno jasno
19 š...št...šta bi to moglo da obuhvata, to tranzitirano. Ali, ja i sada ne bih se
20 mogao baš izjasnit, onaj, i meni nije to bilo tranzitirano... meni to
21 tranzitirano znači da je nešto pro...produžen prenos il' nešto tako, u tom
22 smislu je tako izgledalo, ne znam šta bi moglo biti. Vjerojatno su ovi meni, da
23 kažem, šef toga dao tako, ja sam tako napisao, sad ja ne mogu nekako da budem
24 jasan šta...šta bi moglo to biti tranzitirano. Kao da smo mi nešto poduprli,
25 prenijeli samo ono šta nije moglo da ide možda nešto direktno ili tako.

26 P: Hvala.

27

28

29

30

1 G. HANNIS: [simultani prevod] Časni Sude, znam da imamo još jedno pet
2 minuta ali dosta je bilo teško ovo zasedanje pa ako možemo sada da završimo sa
3 radom.

4 SUDIJA HALL: [simultani prevod] /Nedostaje simultani prevod/

5 PREVODILAC: Predsjedavajući sudija nije uključio mikrofon.

6 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Gospodine Rakoviću, upravo ćemo
7 prekinuti sada sa radom za danas. Vaše svedočenje će se nastaviti sutra ujutru.
8 Nastaviti ćemo u 09.00h. A pošto ste dali svečanu izjavu, ne smete da
9 razgovarate sa zastupnicima ni jedne od strana i ukoliko vodite bilo kakve
10 razgovore sa osobama van ovog Suda, ne smete da govorite o svom svedočenju.

11 Da li Vam je to jasno?

12 SVEDOK: Jasno mi je.

13 SUDIJA HALL: [simultani prevod] Dakle, sada prekidamo sa radom i
14 nastaviti ćemo u devet časova, sutra ujutro. Hvala Vam.

15 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.

16 ... Sednica završena u 18.55h.

17 Nastavak zakazan za petak,

18 26.02.2010., u 09.00h.

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30